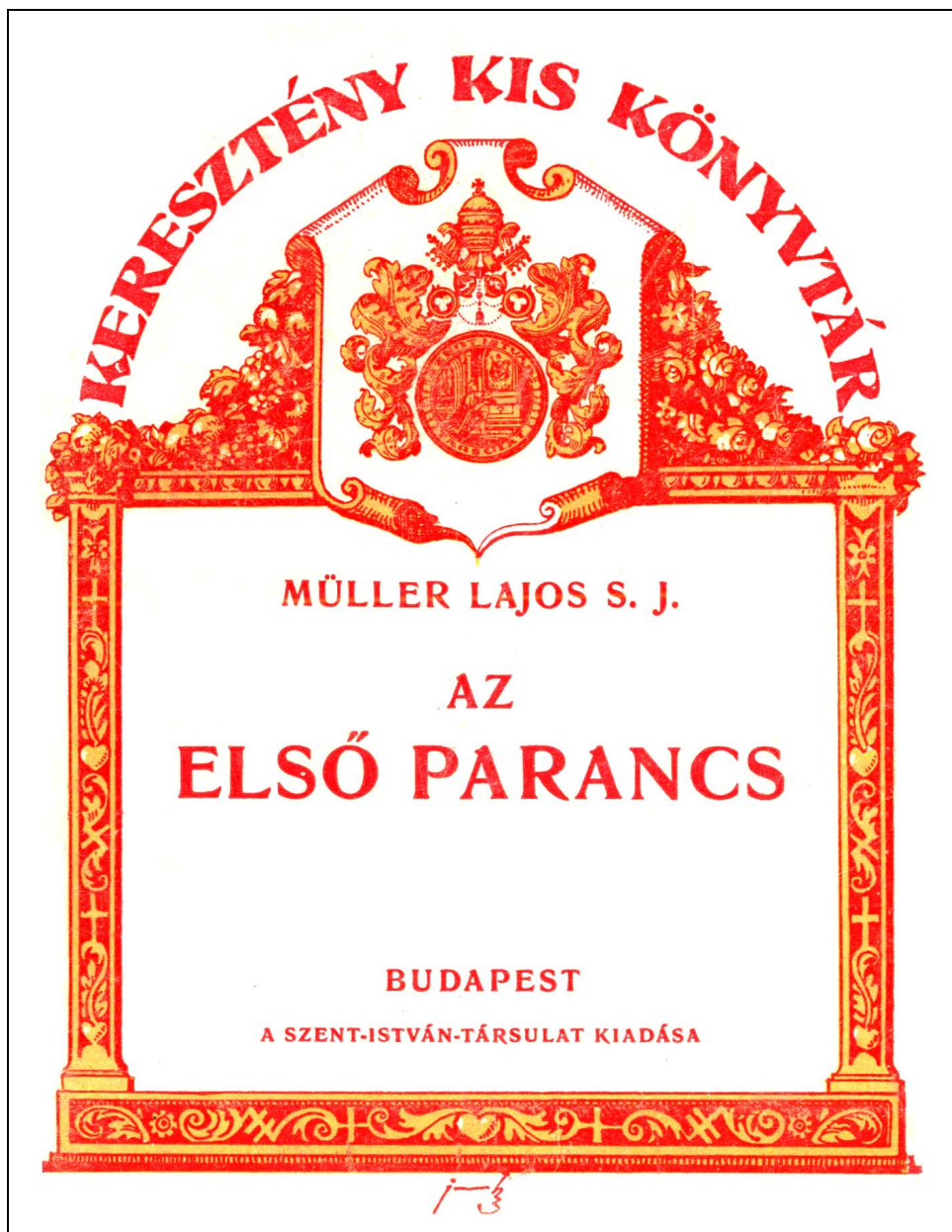

Müller Lajos

Az első parancs

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Müller Lajos
Az első parancs

Nihil obstat.
P. Ludovicus Tomcsányi S. J.
censor dioecesanus.

Nr. 1861. Imprimatur.
Strigonii, die 28. Junii 1923.
Joannes
card. aeppus.

120/1923. Imprimi potest.
Eugenius Somogyi S. J.
praep. prov. Hung.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 1924-ben jelent meg a Szent István Társulat kiadásában. Az elektronikus változat a Szent István Társulat engedélyével készült. A könyvet lekipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Szent István Társulaté. Az anyagot Kreschka Károly és Péter Júlia OFS vitte számítógépbe.

Tartalomjegyzék

Impresszum.....	2
Tartalomjegyzék.....	3
Bevezetés. Általános tudnivalók.....	5
I. A törvény.....	5
Az isteni Törvényhozó.....	5
Természettörvény.....	5
A kinyilatkoztatott törvény.....	6
Isten legnagyobb jótéteménye.....	6
Átok a törvénszegés nyomában.....	7
II. A lelkiismeret.....	8
Isten szava.....	8
A kétséges lelkiismeret.....	9
A jó lelkiismeret boldogsága.....	9
A rossz lelkiismeret kínja.....	9
A lelkiismeret különböző fajtái.....	10
III. A bűn.....	11
Ki vétkezik?.....	11
Különbőség a halálos és bocsánatos bűn között.....	12
Az első parancs.....	13
Első rész. Amit tennünk kell.....	13
I. Imádd az Istent!.....	13
Külső istentisztelet.....	13
II. Az imádság.....	13
Kötelesek vagyunk imádkozni.....	14
Kiért imádkozunk?.....	14
Mikor és mennyit imádkozunk?.....	15
Kikhez imádkozunk? (A szentek tisztelete).....	15
Második rész. Amit nem szabad tennünk (Vétek Isten első parancsa ellen).....	16
I. A babona.....	16
A bálványimádás.....	16
Hamis és fölösleges istentisztelet.....	17
A jóslás, kártyavetés, tenyérolvasás stb.....	18
Az álmokról.....	19
Jósvessző.....	20
A varázslás.....	20
A péntek.....	21
A 13-as szám.....	21
„Nem lesz szerencsém!”.....	21
Rendkívüli, de nem babona.....	22
A bűbájosság.....	22
A modern bűbájosság.....	23
A szellemidézés (spiritizmus).....	23
Asztalmozgatás (kopogtatás, táncoltatás).....	25
II. Isten-kísértés.....	25
III. Szentségtörés.....	26
Személyi szentségtörés.....	26

Helyi szentségtörés	26
Tárgyi szentségtörés.....	27
Simonia	28

Bevezetés. Általános tudnivalók¹

I. A törvény

Az isteni Törvényhozó

Nincs semmi, ami az emberi lelket annyira felemelné és gyönyörködtetné, mint a nagy mindenségben megnyilatkozó pompás rend. Mintegy kézenfogva vezeti el a gondolkodó embert a teremtő s törvényhozó bölcs Isten ismeretére. Ha föltekintek az égre, íme ott látom a ragyogó, fényes csillagtábor, azt a fenséges gépezetet, amelynek a mi földünk is egyik icipici kereke. A csillagászok mintegy 500 millióra teszik az égitestek számát. De ki tudja, mennyi van még azontúl, ahova semmiféle messzelátóval el nem lehet tekinteni?! És íme! nincs az az óra, mely oly pontosan járna, mint ez az 500 milliós kerekű remek szerkezetű gép. „Az ég gépésze nagyon járatos a géptanban és a mértanban”, mondja Newton, a világ egyik legnagyobb csillagásza. De itt a földön is köröskörül, minő bámulatos rend ötlük szemünkbe! Valóban se hossza, se vége nem volna, ha apróra megfigyelnék, hogy az ásvány-, növény- és állatvilág köröttünk minő nagyszerűen megalkotott bölcs *törvények* szerint igazodik. Mert a rendet bölcsen megalkotott s pontosan végrehajtott *törvények* létesítik és biztosítják. Méltán kérdi Mádler, a világhírű tudós: „Ki adta a természet törvényeit? A természettudós nem adta, hanem csak fölfedezte; a természet sem adta, hanem csak követi azokat. Ki más volna tehát a törvények szerzője, mint a természet Teremtője?”

És ez a bölcs s jóságos Teremtő, aki gondjaiból a legkisebb szúnyogot sem zárta ki, megfélekedett volna a földi teremtés koronájáról, legremekebb alkotásáról, az emberről? Bizonyára nem! Sőt minél magasabb célt tűzött az ember elé, ti. a természetfölötti, mennyei boldogságot, annál nagyobb gonddal is ügyel arra, hogy törvényei által célhoz vezesse.

Isten tehát az embernek is adott törvényeket s ezek által megjelölte neki a pályát, amelyen haladnia kell, ha e világon s az örök életben boldogulni akar.

Természettörvény

Ezen törvények rövid kivonatát és összefoglalatát már valamennyien – szívünk tábláin mélyen bevésve – a világra hoztuk. Értelmes természetünkbe írta azokat, a minket boldogítani akaró Teremtő szent keze. Ezek az ún. *természettörvények*. Mindenki ismeri ezeket, aki csak esze használatára eljutott. Tud róluk a gyermek, aki az iskola falát belülről még sohasem látta, sőt az a műveletlen pogány is, aki Afrika vagy Amerika rengetegekben napestig a vadat hajszoja. Valamennyi tudja pl., hogy a legfőbb Lényt, a világ Urát tisztelet s imádás illeti meg; a szülőket meg kell becsülni s hogy az ember, amit magának nem kíván, másnak se cselekedje.

Érdekesen bizonyítja ezt amaz eset, melyet egyik misszionárius beszél el. Pogány vadember állít be egyszer a missziótelepre s kevéske lisztért könyörög. A misszionárius ad neki egy fazékkal. Otthon a mi emberünk a fazék fenekén ezüstpénzt talált, mely véletlenül eshetett bele. Másnap eljön újra s visszahozza a pénzt. „Ma egész éjszaka – szólt – két ember civakodott bennem. Az egyik azt mondotta, a pénz nem a tied, vidd vissza. A másik ellenben

¹ Ezen bevezetést nem csupán az első, hanem valamennyi parancs elé bocsátjuk, melyeket egymás után közrebocsátani szándékozunk. Szinte nélkülözhetetleneknek látszanak emez általános tudnivalók arra nézve, ki Isten bármelyik parancsát üdvösen akarja tanulmányozni.

azt állította, a lisztel együtt azt is csak neked adták, menj, végy rajta pálinkát. Hogy nyugtom legyen, inkább visszahoztam a pénzt.”

Maga Szent Pál is tanítja, hogy a pogányokat a természetes józan ész ösztökéli, hogy ama törvényeket betöltsék, amelyeket Isten ki is hirdetett, s hogy az Úr őket egykor a természettörvény szerint fogja megbírálni, jutalmazni avagy büntetni az ítélet napján.

A kinyilatkoztatott törvény

A természettörvény volt főképpen ama becses örökség, amellyel Isten őszüleinke a paradicsomból útnak bocsátotta. Ismerjük mindnyájan – legalább úgy nagyjából – az emberiségnek azóta lefolyt szomorú történetét. A szenvedély rettentő viharaiban szétroncsolódott az emberi szív. A hajótörésben majdnem minden elveszett, de mégis megmaradt a természettörvény irányítúje s ezzel együtt a halvány remény, hogy mégis valahogyan elérheti az üdvösség partjait. Az isteni irgalom, mely a bukott ember fölött is örködni meg nem szűnt, segélyére sietett a szegény hajótöröttnek. Tíz hatalmasan kimagasló világítótornyot emelt a partokra, hogy messze-messze bevilágítsák a lelki éjszakába merült zivataros élettengert. Eme világítótornyok, amíg egyrészt megjelölik az utat a biztos rév felé, másrészt reávetik fénysugaraikat a szirtekre, s örvényekre, melyek a hajócskát végromlásba döntenék. Ez a tíz világítótorny az *Isten tíz parancsa*.

Nem új törvények ezek, csupán az ősi természettörvényt sorolják fel, amelyeket az ember húsába, csontjába vésve hordozott kezdettől fogva.

Igen! Isten Sinai-hegyén csak a régi törvényt írta villámaival a borús, felhős egekre, hogy a szenvedélytől szinte megvakult ember is meglássa azokat; a régi törvényt dörögte le a magasból, a szenvedélytől mámoros, szinte már teljesen megsüketült ember füleibe, hogy azt soha többé elfeledni ne tudja, aztán kőtáblákra véste, hogy az ember azt szüntelen szeme előtt hordozza.

„Ó, minő hála illeti meg részünkről Istent, hogy akaratát *még egyszer* tudunkra adta.”
(Római káté)

Isten legnagyobb jótéteménye

Mert valóban Isten tíz parancsa a tíz sziklaszilárd pillér, amely a boldogság hídját tartja. A tíz parancs adja meg az államoknak, a társadalomnak a szilárdságot és rendet. A családoknak s egyeseknek becsületet, egészséget, jólétet biztosít.

A Szentlélek maga az Ó-szövetség lapjain számtalanszor boldognak hirdeti azt az embert, aki az Urat féli s megtartja törvényeit. Fához hasonlítja, mely forrás vagy patak mellé van ültetve. Szinte kifogyhatatlan a szebbnél-szebb történetek elbeszélésében, melyek a törvénytisztelő emberre áradt mennyei áldásokról tanúskodnak.

Isten igen gyakran már a földön feltűnően meg szokta jutalmazni parancsainak hűséges megtartását. Az osztrák-porosz háborúban (1866) történt, hogy az egyik porosz katona a harctéren súlyosan megsebesült ellenséges tisztre akadt, ki őt esdve kérte, hogy egy lövéssel szabadítaná meg iszonyú szenvedésétől.

A katona azonban nem feledte még el az Úr ötödik parancsát, mely a gyilkosságot s öngyilkosságot tiltja, s az emberi élet feletti rendelkezési jogot magának tartja fenn. A tisztet vállaira veszi, a kötözőállomásra szállítja, ahol a sebesültet ápolásba vették. A jobb belátásra ébredt tiszt, a porosznak aranyóráját nyújtá emlékbe. A háború lezajlása után az isteni Gondviselés az állást kereső poroszt Magyarországra, Eszterházy Antal herceg egyik kastélyába vezérelte, ahol a ház ura, a fiatal herceg ráismert életmentőjére, akinek személyazonosságát a felmutatott arányóra kétségtelenné tette. Házánál tartotta s hercegi módon jutalmazta meg. Maga az Úr Jézus a törvényhez hű embert okos embernek mondja,

mert házát kősziklára, nem pedig homokra építette; és jönnek a viharok, a szelek, a zápor, de a ház megáll szilárdan és rendületlenül, biztos menedéket nyújtva lakójának.

Átok a törvényszegés nyomában

De viszont jaj annak, aki a törvénnyel összeütközik. Porrá zúzza rajta földi s örök boldogságát. Az államok, a társadalmak romba dőlnek, ha kivonják alóluk a tíz parancs talpköveit. Az országot nem annyira külellenség bomlasztja szét s teszi tönkre, hanem belső titkos ellenség örli meg életerejét. Polgárai megvetik a tíz parancsot. Aztán jön a külellenség, mely megadja a kegyelemdőfést. A tíz parancs elhanyagolása folytán hullik szét a családi meleg fészek. Elégedetlenség, becsületbeli s vagyoni tönk, betegség, éhhalál, öngyilkosság a tíz parancs megvetésével karöltve járnak.

Azért csak nézzünk utána, ha a családi tűzhely körül nincsen minden rendjén, vajon melyik parancs megszegése által ássuk boldogságunk sírját? Talán a második parancs sértése, a káromkodás, vagy a harmadik parancs lábbaltiprása, az ünnepek megszenteltelenítése vonja ránk az isteni átkot. Igen sok család jólétét az iszákosság (V. parancs ellen) vagy a hűtlenség (a IX. parancs ellen) teszi tönkre.

A törvényszegés bére végül az örök kárhozát, melyre fenyegetve figyelmeztet a rettentő lángokban álló Sinai-hegy, midőn az isteni Törvényhozó onnan örök érvényű törvényeit kihirdette.

Azt sem szabad feledni, hogy míg az isteni áldás és üdvösség az összes parancsok hű megtartásához van kötve, addig elégséges *egyetlen* parancs megszegése, hogy szerencsétlenségünket megpecsételje. Elég a lánc egyetlen szemét széttépünk, hogy Istenhez való barátságunk szétszakadjon; elég a hídnak egyetlen ívét áttörünk, hogy utunkat a mennyországba elzárjuk. Mit használ, ha megtartod Isten első, második vagy akárhány parancsát, ha pl. a hatodik vagy hetedikben bűnösnek találtatol?

Egy édesapa ugyanazon cserépbbe több virágot ültetett. Fiacskája kihúzott egy szálat azon hitben, hogy marad még benne elég. Ámde csakhamar valamennyi virág fonnyadni, hervadni kezdett. Ugyanis az össze-vissza bonyolódott gyökerek valamennyije meglazult, megsérült.

Jó alkalom volt ez a bölcs apára nézve, hogy az isteni törvények közötti szoros összefüggést a gyermeknek szinte kézzelfoghatóan megmagyarázza.

Maga Isten hirdette ki ezen nagyon megszívlelendő igazságot: „Ha valaki az egész törvényt megtartja, de egyben vétkezik, mindenikben vétkes lett.” (Jak 2,10) Okát nem nehéz megérteni. Hiszen minden egyes törvénysértés megtagadja s elveti Isten főuraságát, lábbal tiporja tekintélyét, halálos sebet ejt a szereteten, amellyel Istennek tartozunk, s amely minden törvény össz foglalata. Viszont a szeretet az, mely valamennyi, talán súlyosnak látszó törvény betöltését könnyűvé és édessé teszi. A szeretet s a kegyelem, melyet Isten a szerető szívekbe önt, magyarázza meg az Úr Jézus ígét: „az én igám gyönyörűsége, és az én terhem könnyű.” (Mt 11,30); és azt, amit Szent János állít: „az ő parancsai nem nehezek.” (1Jn 5,3)

Sohasem szűnjünk meg Istentől kérni azt a nagy kegyelmet, hogy őt szerethessük s ami ezzel egyértelmű, parancsait megtarthassuk. Mondjuk gyakran Szent Ágostonnal: „Uram parancsolj, amit akarsz és *add meg*, amit parancsolsz”, s akkor tapasztalni fogjuk Szent Pállal: „Mindent megtehetek azáltal, aki engem megerősít”. (Fil 4,13)

II. A lelkiismeret

Isten szava

Midőn Isten szent törvényeit meghozta, egyben minden ember szívében törvényszéket is állított fel. Ezen törvényszék hivatása és feladata kinek-kinek külön a törvényt kihirdetni, a cselekedet *előtt* az embert figyelmeztetni kötelességére, a cselekedet *után* pedig őt megdicsérni, vagy megdorgálni, amint megérdemelte. Ezen, az embertől teljesen független, pártatlan törvényszék: a *lelkiismeret*. Ha azt állítjuk, hogy a lelkiismeret Isten szava, igazat mondottunk, csak aztán helyesen is értsük, amit állítottunk. Isten szava ugyanis nem tévedhet, ámde a lelkiismeret, mint a tapasztalás bizonyítja, téves, is lehet. Miként lehetséges ez? Mindjárt megfejttem! Lelkiismeretünk ugyanis két alkotó elemből van összeszerkesztve. Az egyik alkotórésze amaz Istentől belénk oltott képesség, amellyel a jót a rossztól meg tudjuk különböztetni. Amint aztán a jó s rossz között választani akarunk, lelkünk mélyében követelő hang csendül fel: „csak jót szabad vagy kell tenni, rosszat semmi áron sem szabad cselekedni!” Ugyanez a hang a cselekedet után elismeréssel, békével áraszt el, avagy nyugtalanít s megfenyeget bennünket, hogy tettünkről még egyszer felelni fogunk. Ez a hang, lelkiismeretünknek eme második alkotó eleme, az Isten szava mibennünk.

Az első alkotó elem, ti. értelmünk, amely a jó s rossz közötti különbséget tükrözi elénk, korlátoltságánál fogva szükségképpen itt-ott tévedésnek van alávetve. Isten jól tudja ezt, s nem veszi zokon, nem is eszerint ítél meg bennünket. Azt azonban feltétlenül elvárja s megköveteli tőlünk, hogy a szívünk mélyén megcsendülő szózatot: „amit jónak *megismertél*, azt cselekedjed, amit rossznak *ismersz*, azt elkerüld”, engedelmesen kövessük.

Ha tehát értelmünk egyben-másban a rosszat jónak ítélte vagy megfordítva, ezért felelősek nem vagyunk, de ha lelkiismeretünk parancsoló vagy tiltó szavát megvetettük, arról Isten ítélőszéke előtt számolni fogunk. Nagyon is igaz tehát az az állítás, ha ugyan helyesen értjük, hogy mindenkinek a *saját meggyőződését* kell követnie, és valóban tiszteletet érdemel az az ember, aki meggyőződése szerint cselekszik, még azon esetben is, ha ez a meggyőződés a mienkétől eltérő.

Maga Isten sem ítél másként. „Ami pedig meggyőződésből nincs, mind bűn az”, hirdeti az Úr Szent Pál ajkai által. (Róm 14,23)

Még az üdvözítő Egyház kebelébe sem szabad s lehet addig valakit befogadni, míg annak igazságáról meg nem győződik.

Ó, mily jószágos és bölcs intézkedése ez az Úrnak, hogy mindenkit a saját lelke törvényszéke elé állít, s aszerint ítéli meg. Így módot ad minden embernek üdvözülni, legyen az protestáns, zsidó vagy pogány. Ha saját *hibáján kívül* tévelygett, ha *őszintén* és *komolyan* hivatkozhatik lelkiismeretére, meggyőződésére, lelkét megmenti.

Midőn Xavéri Szent Ferenc a katolikus hit egyedül üdvözítő voltát hirdette a japánok előtt, kik szinte istenítették pogány őseiket, ezek megdöbbenve vetették fel a kérdést, minő sorsra jutottak tehát apáik, kik a katolikus hit igazságairól soha sem hallottak?! Szent Ferenc megmagyarázta nekik, hogy csak azok kötelesek és pedig feltétlenül s minden áron a katolikus hitet elfogadni, akik azt, mint Krisztus egyedüli igaz tanítását megismerték. Ha az igaz hit ismeretére saját hibájukon kívül el nem juthattak, de egyébként *lelkiismeretök szavát követték*, Isten másképp gondoskodott lelkök üdvözítéséről. Isten, a végtelen jószág és igazságosság ugyanis meg nem engedheti, hogy bárki hibáján kívül jusson kárhozatra.

A kétséges lelkiismeret

Nem csupán rossz, hanem kétséges, bizonytalan lelkiismerettel sem szabad cselekednünk. Aki ugyanis kételkedik afelett, hogy valami szabad-e vagy tilos, véték-e vagy sem, és a dolgot mégis megcselekszi, ezen eljárásával magát tudatosan ama veszélynek teszi ki, hogy *tilos dolgot művel*, és már ezáltal vétkezik. Amennyiben tehát lehet, kétség esetén a cselekedetet el kell halasztanunk és magunkat *tanácskérés* vagy bővebb megfontolás által megnyugtattunk, hogy így aztán biztos lelkiismerettel cselekedjünk. Az oly kétségeket azonban, melyeknek semmi komoly alapjuk nincs, egyszerűen meg kell vetnünk.

A jó lelkiismeret boldogsága

Nincs nagyobb kincse az embernek földi zárandoklatján, mint a nyugodt, derült lelkiismeret. Olyan ez valóban, mint a méz, amely nemcsak maga édes, hanem mindent meg is édesít: a nélkülözést, betegséget, sőt magát a halált!

A jó lelkiismeret az embernek bátorságot, békét, nyugalmat ad s éppen azért a legpuhább váncos, a legjobb altatószer.

A régi perzsa királyokról beszélnek, hogy váncosukat 50 ezer talentum arannyal tömték meg, hogy rajta édesebben aludjanak. Kaligula császárról és Mithridates királyról pedig azt jegyzi fel a történelem, hogy hálószobájuk előtt a testőrségen kívül fenevadakat tartottak, nehogy valaki éjjeli nyugalmokat megzavarni merje. Valami Artemon nevű pogány emberről pedig azt őrizte meg a hagyomány, hogy midőn pihenni tért, ágya fölé nagy pajzsot támasztott fel, nehogy esetleg a szoba beomló mennyezete maga alá temesse. Mennyivel biztosabb és olcsóbb módja, hogy magunknak édes álmokat szerezzünk, ha Isten törvényeinek pontos megtartása által nyugodt lelkiismeretről gondoskodunk. Valóban, a jó rendben levő lelkiismeret a legpuhább váncos. Oly édes rajt' az álom, akárcsak a gyermeké az anyaölből.

A rossz lelkiismeret kínja

Viszont nincs szerencsétlenebb, szájalomra-méltóbb, mint az olyan ember, kinek ügyei Istennel nincsenek rendben és a rossz lelkiismeret pokolsebét kénytelen szívében hordozni. Átlépted az Isten egyik vagy másik törvényét. Senki sem látta, tudja; de még csak meg sem tudhatja; a bűnt talán csak szíved mélyén követted el. Tehát nyugodt lehetsz, mert hiszen nem kell büntetéstől, megtorlástól tartanod! Dehogyan lehetsz nyugodt! Nem veszed észre, hogy már be is vagy vádolva azon isteni törvényszéknél, melyet tulajdon kebledben hordasz? Valamely titokteljes tanú már elő is állott és könyörtelenül követeli elítéltetésedet. És te hiába igyekszel száját betömni, túlkiáltani, hiába rimánkodol neki, hogy békén hagyjon, hiába ígérsz neki eget-földet, ha elhallgat, – az megmarad követelése mellett. És ugyanaz a lelkiismeret, mely ellened tanúskodott, mint titokzatos bíró ki is mondja feletted az igazságos ítéletet: „méltó vagy a büntetésre, a halálra!” És nyomban ki is szolgáltat téged a hóhérnak. Ez a hóhér pedig, mely ugyancsak a te lelkiismereted, nyomban hozzálát az ítélet végrehajtásához. És büntetésed szigorú, eltart olykor egész életfogytig s azután ... Hóhérodnak vannak szörnyű ostorai, melyekkel végig korbácsol, van pokoli tüze, mely szörnyen éget, vannak kígyói, skorpiói, viperaí, melyek szüntelen marnak; úzik, hajszolják a bűnöst, akárhányszor a kétségbe esésig, örültségig, öngyilkosságig. Megegett akárhányszor, hogy lelkiismerettől üzött bűnös maga szaladt önként a földi igazságszolgáltatás karjai közé. Midőn a régi pogány görög, aki titokban gyilkosságot követett el, a feje felett varjakat hallott károgni, felkiáltott a nyilvánosság előtt: „Tehát még ti is a gyilkosságot vetitek szememre?” A gonosz lelkiismeretet talán ideig-óráig el is lehet némítani, de aztán annál rettentőbbek

sikoltásai a halál küszöbén. Kitor, mint a tűzhányóhegy. Tompa Mihály költeményében megrázóan írja egyik külsőleg nagy tisztességben élő hívének rettentő lelki tusáját a halálos ágyon. Ő a kálvinista lelkész, a papi föloldozó hatalom nélkül, mit is tehetett volna vigasztalására?! A hitetlen Voltaire (olv. Voltér), ki Istentől kapott fényes tehetségét arra használta, hogy Istent gúnyolja, tagadja s a lélekmentő vallást embertársai szívéből gyökerestől kiirtsa, halála óráján kétségbeesetten kiáltozott s esengett gyóntató papért. Barátai azonban nem engedték hozzá az Isten szolgáját. Erre ágya körül – úgy látja – kigyulladt a pokol, felcsapkodtak szörnyű lángjai. Bizonyára felébredt lelkiismerete festette oda. Kétségbeesett jajok közt adta ki lelkét. Minő kiáltó bizonyíték mindez, hogy igenis van Isten az egekben, aki nem hagyja megtorlás nélkül szent törvényeinek lábbaltiprását.

Ezer szerencse, ha a lelkiismeret a szerencsétlen bűnöst még idejekorán az isteni irgalom karjaiba, a gyóntatószékbe tereli.

A lelkiismeret különböző fajai

a) Minden erőnkől azon kell lennünk, hogy lelkiismeretünk minél *gyengédebb*, finomabb legyen. *Gyengédnek* azt a lelkiismeretet mondjuk, mely a legkisebb hibát is irtózással visszautasítja s a legcsekélyebb jelentőségű parancsban s kötelességben is hűségre s pontosságra sarkal. Ilyen volt főképpen a szentek lelkiismerete. Akárhány összereszt, ha csak a bűn nevét hallotta. Szent Szaniszló már gyermek korában, midőn előtte egyetlen szót ejtettek ki, ájultan roskadt össze. Hogy pedig a szentek kötelességeiket Isten s ember iránt minő hősiesség pontossággal teljesítették, arról bárki meggyőződhetik, ha életük történetét olvassa. Hány és hány adta ezért oda az életét! Valóban a gyengéd lelkiismeret az emberi lélek legfőbb dísz s legnagyobb kincse, az örök üdvösségnek egyetlen, biztos záloga. Legjobb eszköz lelkiismeretünk finomítására, ha minden este lelkiismeretünket gondosan megvizsgáljuk, őszintén, komolyan megbánva napi tévedéseinket; ha hetenkint vagy legalább havonként szentgyónásunkat rendes, lelkiismeretes gyóntatóatyáknál elvégezzük s a legméltóságosabb Oltáriszentséghez annyiszor járulunk, ahányszor csak tehetjük; végül, ha szorgalmasan gyakoroljuk az imádságot, különösen az elmélkedést. A gyengéd lelkiismeretnek szépséges példáit találjuk a szentek életében. Szent Alajos kicsinyes tévedéseit, melyek bűnöknek alig mondhatók, zokogva s a bánattól szinte eszméletét veszve gyónta meg.

b) A gyengéd lelkiismeretnek egyik ellentéte az *eltompult*, (tág) lelkiismeret, amely ti. alig-alig hallja már a benne ébredező parancsoló vagy tiltó isteni szót. Az embernek ugyanis megvan az a szomorú tehetsége, hogy könnyelmű élet, főképp szokásos bűnök által szinte egészen elnémítja magában a szemrehányó Isten szavát: lelkiismeretét, így pl. vannak emberek, kik az istenkáromlás bűnét szinte isszák, mint a vizet, s egyes halálos bűnökért, minők pl. a vásár- s ünnepnapok szentmiséinek, a bűntnek elhanyagolása, a szent tisztaság ellen s a házasságban elkövetett vétkek, már nem is vádolja őket lelkiismeretük. A haragvó Isten legborzasztóbb büntetése ez, az örök kárhozat biztos előjele.

Orvossága pedig a meglazult lelkiismeretnek az, ha az ember ismét visszatér a vallás elhanyagolt gyakorlataihoz, főképp a gyakori szentgyónáshoz. Tegye ezt meg, ha eleinte még oly unalmasnak s ízetlennek találja is azt. Az örök igazságok megfontolása, főképp rendszerbe összefoglalva, ahogy az a szent misszióban vagy lelkigyakorlatok alatt történni szokott, a leghatalmasabb eszköz a szunnyadó lelkiismeret felébresztésére.

c) A lelkiismeretnek egy más betegsége az *aggályosság*. Az aggályos lelkiismereti! embert állandóan szorongató félelem, zavaró nyugtalanság gyötri, amelynél fogva ott is kötelességet s büntetést lát, ahol annak árnyéka sincs. A szentségekhez való járulás, főképp a gyónás valóságos kínpad az aggályos ember számára, mert azt képzei, hogy soha sem tett

eleget annak, amit Isten tőle kíván Mások ismét minden kísértésben, gondolatban, érzésben halálos bűnt látnak, még ha küzdöttek is ellene s irtóznak is a beleegyezéstől.

Az aggályos lelkiismeret, melytől Isten életük bizonyos szakában még szenteit sem kímélte meg, a legnagyobb kereszték egyike. Ezen belső lelki szenvedés türelmes elviselése nagy érdemekre szolgáltat alkalmat. Minthogy azonban Isten szeretetének mibennünk a bűn után nincs nagyobb akadálya, mint a nyugtalanság, azért rajta kell lennünk, hogy az aggályosságból, ha benne volnánk, mielőbb kigyógyuljunk.

Az aggályosságot, ha inkább testi gyengeségből, nagyfokú idegességből származik, nem csupán a lelkiatya, hanem egyúttal a lelkiismeretes orvos is hivatva van gyógykezeleni. Igen gyakran azonban az aggályosság titkos kevélységből s önfejűségből ered. Főképp ily esetben egyetlen mentőszer, hogy az aggályos lelkiatyja szavát, parancsát szinte vakon kövesse, s annak irányításához még saját ún. meggyőződése ellen is ragaszkodják. Szent Alajos mondotta: „Az alázatos nem lesz sokáig aggályos.”

III. A bűn

Ki vétkezik?

Mielőtt az Isten tíz parancsának részletes megfontolásához fognánk, szükséges, hogy a bűnről is helyes fogalmat alkossunk magunknak. Bűnt az követ el, aki Isten törvényét saját *lelkiismerete ellenére*, tehát *tudatosan s akarattal* átlépi. Röviden tehát úgy is mondhatjuk, hogy vétkezik mindaz, aki *lelkiismerete* ellen cselekszik. Ha tehát tudni akarod, vétkeztél-e vagy sem és bűnöd súlyos-e vagy csak bocsánatos, nem elég csak arra ügyelned, hogy mit tettél, hanem egyúttal azt is figyelembe kell venned, hogy *minő lelkiismerettel, minő szándékkal* tetted azt. Vétkeztél tehát és pedig súlyosan vétkeztél, ha a dolgot, *mielőtt* azt elkövetted, lelkiismereted is mint súlyos vétket tüntette fel előtted, és te mégis – tudva ezt, szabadon adtad hozzá beleegyezésedet. Ha pedig lelkiismereted a cselekvés *előtt* a dolgot csak kisebb jelentőségűnek tartotta, vagy ha netán nagynak látszott is előtted, de te nem adtad hozzá *teljes* beleegyezésedet, akkor bűnöd csak bocsánatos. Mértékadó tehát mindig a cselekedetet *megelőző* lelkiismeret, nem pedig az, amely a cselekedet után, talán bővebb megfontolás vagy másoktól kapott felvilágosítás folytán ébred fel benned.

A megelőző lelkiismeret szava döntő marad a kérdésben még azon esetben is, midőn tévesen ítéltél valamit, halálos vagy bocsánatos bűnnek, feltéve, hogy tévedésed saját hibádon kívül történik. Így pl. ha gyermekkorodban azt hitted, hogy a szomszéd kertjéből ellopva néhány almát vagy virágot halálosan vétkezel, tényleg vétkezed súlyosnak számít, ha mégis elkövetted. Viszont, ha a gyermekésszel a szent tisztaság ellen elkövetett egyes kihágásokat legfeljebb kis hibáknak minősítetted, bűnöd, ha megtetted, bizonyára nem lépte túl a bocsánatos bűn határát.

Ezt a szabályt azonban szigorú értelemben csupán a rendes, egészséges lelkiismeretű emberekre alkalmazhatjuk, nem pedig azokra, kiknek lelkiismerete tág vagy aggályos. Így pl. a katolikus ember, ki hitoktatásban részesült, nem mentheti magát azzal, hogy a kötelező szentmise s böjt elhanyagolását csak bocsánatos bűnnek tartotta. Sőt vannak olyanok is, kik elvált egyénnel lépve házasságra, vagy egyébként érvénytelen házasságot kötve, gyermekeiket más vallásban nevelve, igyekeznek magukkal elhitetni, hogy legfeljebb csak bocsánatosan vétkeznek. Viszont az aggályos ember minden gondolatban, kísértésben bűnt, sőt súlyos bűnt lát.

Már most, hogyan fogja Isten ezeket megítélni? Bizonyára ezeket is lelkiismeretük szerint, de az *igazi* lelkiismereteik szerint. Ugyanis az ilyen tompa vagy aggályos lelkiismeretű embereknél is azért mindig megmarad a józan észnek sugalma, jobb

meggyőződése, mely Istennek alapul fog szolgálni lelkiállapotuk s cselekedeteik elbírálásában. Hasonlítanak az ilyen emberek a kereskedőhöz, kinek hamis mérlege van. Jóllehet nem is gondol már reá szünös-szüntelen, de valahogyan mindig él benne a tudat, hogy az ő mérlege nem jól mér, s hogy ő ezért felelős, illetőleg e körülményt az örök Bíró tekintetbe fogja venni.

Különbség a halálos és bocsánatos bűn között

A halálos és bocsánatos bűn nem csupán abban térnek el egymástól, hogy egyik nagyobb a másikonál. A kettő között ugyanis lényeges és pedig óriási különbség van. A halálosan vétkező ugyanis elfordul Istentől, szakít vele. Ő minő hálátlanság és esztelenség! Nagyon természetes, hogy ily vakmerőségnek következményei is a legsúlyosabbak. Az ember a halálos bűn által elveszti Isten megszentelő malasztját, barátságát, eddigi jócselekedetei érdemét, képtelenné válik bármit is tenni, amiért mennyei jutalomra számíthatna. Bezárul felette az ég, megnyílik alatta a pokol, amelybe kétségkívül bele is hullik, ha halálos bűnében éri a halál. Lehet-e ennél nagyobb szerencsétlenséget, katasztrófát elgondolni? Előbb vagy utóbb már itt a földön is el szokta érni a bűnöst az Úr sújtó keze. Ártatlanul ítélték egy bűnöst halálra. Gyóntatója hiába igyekezett benne bánatot indítani; szünös-szüntelen ártatlanságát hangoztatta. „Lásd be, szólt erre a lelkiatya, ha nem is ebben az esetben, de már talán akárhányszor megérdemelted a halált.” „Csakugyan”, sóhajt fel erre az elitelt, „néhány éve édesanyámat a lépcsőről letaszítottam.” Isten malmai bár lassan, de jól örölnek. Te is egy-egy halálos bűnnel, aminő pl. a vasárnapi szentmise elmulasztása a poklot is megérdemelted. Mennyivel kisebb ennél a betegség, szegénység vagy akár a testi halál. A bocsánatos bűn által az ember nem fordul el Istentől, de megsérti az iránta tartozó tiszteletet és engedelmisséget. Ez szükségképpen meglazítja a szeretetet és barátságot Isten és a lélek között. A lélek még örök célja felé tart, de csak úgy, mint a kocsi, mely a kerékvágásból kizökkent. Ez bizony a kocsinak nem használ s nem siettet a célhozjutásban. A bocsánatos bűn átka, főképpen, ha megszokottá válik, abban mutatkozik, hogy a szeretetben, erényéletben meglazult lelket előkészíti a nagy bukásra, a halálos bűnre. A vadászbecsű emberek szarvast agyonharapni nem tudják, de üzük, hajtják a veszedelembé, a vadász golyója elé. A bocsánatos bűnre végül a tisztítóhely hosszú, kínos szenvedése vár a másvilágon.

A halálos bűnt kötelesek vagyunk az örök büntetés terhe alatt – és pedig lehetőleg számszerint – meggyónni. A bocsánatos bűnöket meggyónni üdvös és hasznos, de arra kötelesek nem vagyunk.

Az első parancs

„Én vagyok a te Urad Istened.”
„Idegen isteneid ne legyenek énelőttem.”
Kiv 20,2.3

Első rész. Amit tennünk kell

I. Imádd az Istent!

Minthogy Isten a világot elsősorban saját dicsőségére teremtette, a legelső, amit értelmes teremtményeitől elvár, az, hogy Őt Teremtőjüknek, Uruknek elismerjék, neki hódoljanak, Őt imádják. Az istenimádás tehát az első, legfőbb emberi kötelesség, szükségképpen az *első isteni parancs*. Viszont, ha az értelmes teremtmény, az ember, komolyan és behatóan megfontolja, hogy ki az a Teremtő és mily végtelenül felülmúlja teremtményét, akkor szinte kényszerítve érzi magát, hogy térdre boruljon, s léte, élete forrását, fenntartóját s korlátlan Urát: Istent imádjja. Az imádás s annak legfelségesebb alakjai, a bemutatott áldozat, éppen annak elismerése, hogy Isten minden, s mi hozzá képest elenyésző semmik vagyunk. Éppen ezért az imádás és áldozat *egyedül* Istent illeti meg! És mi katolikusok, – öltögesse bár reánk a rágalom az ő viperanyelvét, – *csak* Istent imádjuk. Nem imádjuk a szent képeket, szobrokat, nem az ég boldog lakóit, még magát a szentséges Szűzanyát sem, hanem csupán az Istent. Imádással borulunk le a teljes Szentháromság előtt, imádjuk Jézus Krisztust, az Isten egyszülöttét, imádjuk a legméltóságosabb Oltáriszentséget, melyben Urunk személyesen jelen van. Imádásunk tárgya mindaz, ami az Üdvözítő személyéhez tartozik s így az Ő szentséges Szívét, melynek úgy a testi szervezetben, mint a lelki életben oly kiváló szerep jut.

Külső istentisztelet

Imádásunkat nem lehet s nem is szabad mindig csak lelkünk mélyén rejtegetnünk. Külsőleg is ki kell azt fejeznünk, térdhajtás, leborulás stb. által, főképpen pedig azzal, hogy Egyházunk által előírt vásár- és ünnepnapi szentmiseáldozaton részt veszünk. Hiszen elvégre az *egész ember, testestül lelkestül* az Isten teremtménye s tulajdona; méltó s igazságos tehát, hogy az egész ember külsőleg is imádjja őt.

Súlyos bünt követ el tehát az az ember, aki hitét, vallását *csupán* belsőképp, titokban akarja gyakorolni. Az ily gyáva katonáját Jézus Krisztus is szégyenleni fogja egykor édes Atyja s az ő angyalai előtt.

II. Az imádság

Midőn Szalézi Szent Ferenc egy alkalommal az iskolában meghatottan magyarázta az öszülők édeni boldogságát, kiknek módjukban volt Istenökkel gyermekdeden társalogni, kis tanítványa lelkesedéstől piruló arccal felkiáltott: „Istenem! miért is nincs ez most is úgy!” „Gyermekek – felelt a szent megilletődve, – ez az öröm még ma is osztályrészülni jut nekünk, midőn imádkozunk.” Isten nemcsak megengedi, hogy vele beszéljünk, hanem egyenesen parancsolja is.

Kötelesek vagyunk imádkozni

Kötelességünké teszi, hogy Őt dicsérjük és áldjuk; a lelki s testi jótéteményeket tőle kérjük, jótéteményeiért hálálkodjunk, Őt bűneinkért engeszteljük. Üdvözítőnk szóval és példával nyomatékosan szívünkre köti, hogy „szükséges *mindenkor* imádkozni és meg nem szünni!” (Lk 18,4) Nem kisebb dolog függ az imádság szorgos gyakorlatától, mint lelkünk üdve, mert katolikus hitigazság az, hogy felnőtt, esztét használó ember imádság nélkül nem üdvözülhet.

Kiért imádkozzunk?

a) Ugyanezért imádkoznunk kell elsősorban egyetlen, halhatatlan *lelkünk üdvösségéért*, mert „mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, ha egyetlen lelkének kárát vallja”.

A saját magunk lelki üdvéért végzett ima az, amelyet valóban „az Üdvözítő nevében” intézünk a mennyei Atyához s amely éppen ezért Jézus ígérete folytán *biztos sikerre* számíthat. Azért az Egyház egyik legnagyobb tudósa, Liguori Szent Alfonz bátran ki meri mondani, hogy „azok, kik az égben vannak, azért üdvözültek, mert *imádkoztak*, a pokol kárhozottai pedig annak köszönhetik vesztüket, mert *nem imádkoztak*.”

Egyéb földi ügyeinket, vágyainkat, reményeinket is bátran s bizalommal mennyei Atyánk elé terjeszthetjük, de ügyünk elintézését hagyjuk az ő bölcsességére s jóságára. Csak Isten tudja ugyanis, mi válik üdvösségünkre, s határozottan meg is ígérte, hogy az őt szeretőknek mindent javukra fordít. Azért főképp bajban, betegségben, szenvedésben legyen imánk mindig megnyugvó. Kövessük ama szentéletű püspöknek (Coulquier) példáját, aki félig-meddig süket, vak, nyomorék s beteg létére nem veszté el angyali türelmét, hanem ezen ezerszer ismételt kis imában lelte fel lelke egyensúlyát, békéjét s nyugalmát: „Uram Jézus, már majdnem egészen vak vagyok, de legyen meg a te szent akaratom. Süket vagyok, de legyen meg a te szent akaratom. Nagyokat szenvedek, de legyen meg a te szent akaratom. Kötelességeimet már nem tudom teljesíteni, de legyen meg a te szent akaratom”. Hú utánzója lett ezáltal az Olajfák hegyén gyötrődő Üdvözítőnek, ki szintén így imádkozott: „Uram, vedd el tőlem a kelyhet, de mégis inkább a te akaratom legyen, mint az enyém!”

b) Imádkoznunk kell azonkívül *felebarátainkért* is, főleg azokért, kiket a Gondviselés különösen reánk bízott. Így imádkozzék főképp a szülő a gyermekért. „Sokat kell beszélni a gyermeknek Istenről, de még többet az Istennek a gyermekről.” A hitvestárs se feledje ki soha imáiból hitvesét. A házaspár egymásért végzett imájával igén sok bajnak, viszálynak s szerencsétlenségnek volna az útja elvágva.

c) A krisztusi törvény értelmében még ellenségeinkért is kötelesek vagyunk imádkozni: „Én pedig mondom nektek... imádkozzatok üldözőitekért és rágalmazóitekért, hogy fiaii legyetek Atyátoknak, ki mennyekben van, az ő napját felvirrasztja a jókra s gonoszokra és esőt ad az igaznak és hamisnak.” (Mt 5,43.45) Súlyosan vétene tehát az, aki pl. a Miatyánkot mondva, ellenségeit szántsándékkal *kizárná* abból.

d) Az irgalmas szeretet nem feledi ki imáiból azokat a szegény lelkeket sem, kik erre legjobban rászorulnak. Értjük a tisztító tűz szenvedő lakóit, kik közt számos akad, kik itt a földön szívünkhöz legközelebb állottak. Most felejtjük őket, mikor legnagyobb szükségük van ránk?!

Jegyzet: Súlyosan vétkezik az, aki Istentől kéri, hogy őt bár a legkisebb *bűnös dologban* segítse. Iszonyú sértés ugyanis a Legszentebbet bűnpártolásra hívni fel.

Mikor és mennyit imádkozzunk?

Amily bizonyos, hogy Isten törvénye és a saját szükségletünk gyakori imára köteleznek, épp oly nehéz volna megmondani azt, hogy *mikor* és *mennyi* imára vagyunk *bűn terhe alatt* kötelezve. Ha a keresztény hívek rendes napi megszokott imáikat, pl. reggel, este stb. *hanyagságból, emberi tekintetből* elmulasztják, méltán vádolja őket *bocsánatos* bűnről lelkiismeretük. *Halálosan* azonban imamulasztással csak az vétkezik, aki hosszabb időn át Istennel való összeköttetését teljesen elhanyagolja, s vele sem lélekben, sem szóbeli ima által sem pedig az istentiszteleten való részvétel által nem érintkezik. Az ilyen persze a vasár- és ünnepnap szentmise elmulasztásával még külön is súlyos bünt követ el.

Eleget teszünk imabeli köteleességünknek a *szórakozott* ima által is. Ha a szórakozottság szándéktalan, akkor minden büntől mentes. A szándékos, vagyis a saját hibánkból eredő szórakozottság imáink végzése közben, bűnös ugyan, de nem rontja le egészen az ima érvényét s értékét. Az ily bocsánatos bűnökkel beszeplősített imának hatása, vigasztaló s kieszközlő ereje nagyon csökken.

Kikhez imádkozzunk? (A szentek tisztelete)

Az imádás ugyan egyedül Istent illeti meg, de a neki tartozó tiszteletből rész jut barátainak s választottainak is. Ezek főképp az *angyalok s szentek*. Egészen különös tisztelettel adózunk pedig a *boldogságot Szűz Máriának*, az Isten Anyjának ama kiváltságos helyzeténél fogva, melyet Isten családjában elfoglal.

Az angyalok és szentek, nevezetesen Isten Anyjának tiszteletére az is méltán ösztökélhet minket, mert ők kétségkívül a leghatalmasabb közbenjárók Isten trónjánál. Valóban nagy kevélységre és vaskos tudatlanságra mutat, ha valaki a szentek tiszteletében, úgy, amint azt a katolikus Egyház tanítja, kivetnivalót talál. Nem különben nagy elfogultság, ha valaki kizárja kegyeletéből és elítéli a szentek képeinek, ereklyéinek (földi maradványainak, csontjainak) tiszteletét, és megtagadja *Istennek* hűséges, kitüntetett barátaitól azt a nagybecsülést, amellyel *saját* barátainak, szüleinek, őseinek vagy nagy embereknek adózik.

Millióknak ezredéves tapasztalata bizonyítja, hogy Isten nagyon jónéven veszi szentjeinek, nevezetesen Szűz Máriának, Szent Józsefnek stb. tiszteletét, közbenjárásukat szinte szemlátomást hallgatja meg, és képeik, ereklyéik által számtalan lelki s testi áldást áraszt híveire.

Éppen azért nincs minden bűn nélkül az, aki a szentek, különösen a szentséges Szűz, tiszteletét elhanyagolja s az üdvösségnek ily hatalmas eszközétől magát megfosztja.

Második rész. Amit nem szabad tennünk (Vétkek Isten első parancsa ellen)

Az első parancsban Isten nem csupán a saját Személyét illető imádást és a helyes *vallásosságot* rendeli el, midőn így szól: „*Én vagyok a te Urad Istened*”, hanem egyben felemeli tiltakozó szavát minden, az igaz vallást sértő vétség ellen is: „*Idegen isteneid ne legyenek énelőttem!*”

A vallás elleni vétkeket két csoportba oszthatjuk. Vétkezik az ember az igaz vallás ellen, ha nem az igaz Istent imádja, vagy ha az igaz Istent nem helyes, nem *neki* tetsző módon imádja. Ezen vétkeket közös néven *babonának* szokás nevezni. A másik végletbe az igaz vallás rovására akkor esünk, ha Istent tulajdon személyében tiszteletlenséggel illetjük. Ezen második csoportba tartoznak az *istenkísértés*, *szentségtörés* és az ún. *simonia* vétkei.

I. A babona

A bálványimádás

A babona családjába tartozó vétkek között a legsúlyosabb s legrégebb a *bálványimádás*. Ezen bűnbe akkor esik az ember, ha teremtett dolgot imád Isten helyett, Isten gyanánt.

Hogy az áteredő bűn minő mélyen vájta karmait az ember lelkébe s mily rettentő pusztítást vitt abban végbe, semmi sem bizonyítja jobban, mint a bálványimádás szörnyű vétké, melybe úgyszólván az egész emberi nem csakhamar elmerült. A szenvedélyektől eltorzult s beszennyezett lélek nem bírta elviselni a legszentebb Isten tisztaságos, szigorú tekintetét. Istenhez való tartozandósága kínzó ösztönét azonban nem tudta kitépni lelkéből. Az embernek – hiába! – Istenre van szüksége, vallás az életeleme. Tapasztalhatta ezt az a hitetlen német tudós is, aki fiacskáját tíz éves koráig úgy nevelte, hogy Istenről, vallásról egyetlen hangot se halljon. Gondosan és óvatosan elzárt előle mindent, ami benne ily gondolatokat ébreszthetne. Egyik szép nyári reggel a fiú sietve kionson a kertbe. Atyja utána lopózik. És íme, mit lát nagy meglepetésére? A szegény fiúcska arcraborulva imádkozott: a felkelő napot imádta.

Az ember Isten nélkül el nem lehet; keres tehát magának istent, sőt csinál magának istent, olyat, aki kicsapongásai előtt szemet huny, akit ő félelem nélkül megközelíthet.

Ázsia népei, minthogy egökön különös fényel ragyog a nap, a hold, a csillag, ezekben keresték a legfőbb Lényt. Egyiptomnak egyébként oly magas műveltségre jutott népei többnyire állatimádók voltak. Imádták a macskát, krokodilt, főképp az apisz nevű koromfekete bikát, melyet a papok etettek, kenegettek, ápoltak, a szegény elvakult nép pedig benne látta istenét, üdvösségét. A görögök, rómaiak faragott istenszobraik előtt mutatták be az igaz Istent megillető áldozataikat. Isteneiknek se szere, se száma nem volt, s nehogy valamelyiket netán sérelem érje, még „az ismeretlen istennek” is oltárt emeltek. Ezek az istenségek egyébként még az ő szemökben sem voltak valami épületes alakok. Reájuk kenték tulajdon vétkeiket, sőt megtették őket egyes bűnök védőistenségeivé, hogy annál kevésbé kelljen szégyenkezniök előttük. Így pl. a tolvajoknak, csalóknak Merkúr volt az istenük. Bacchusnak pedig részegeskedéssel „áldoztak”. Maga a Szentírás igazolja, hogy a bálványimádás irányításában, fejlesztésében titokteljes hatalom működött közre, ti. a gonosz lélek, kinek rabláncain a bukott ember sínylődött. A gögös sátán, ki az égből éppen azért bukott ki, mert hasonló akart lenni Istenhez, most a földön majmolja Istent. A bálványokban ő imádtatta magát s mutatott be magának sokszor kegyetlen ember-áldozatokat. Nem ritkán

beszélt is bálványokból. Eme rettentő szégyenletes láncokat Jézus Krisztus tördelte le a szegény, bukott istenképéről, az emberről, midőn érte megváltói vérét, életét odaadta. Munkájának folytatását, érdemeinek az emberek lelkére való alkalmazását Egyházára bízta. Neki kell megvinnie az evangéliumot, vagyis az örömhírt a népeknek, kik a „pogányság régi babonaságában sínylődnek”. E munka még távolról sincs befejezve. Terítsük csak magunk elé a földabroszt! Elszorul a szívünk. Még ma is, kétezer esztendő múltán, a világ túlnyomó része, mintegy 8–900 millió ember a halál árnyékában ül, Lucifer rabláncait csörgeti! Mi, akik az igaz Istent ismerjük, s az üdvözítő vallás kimondhatatlan sok és nagy jótéteményeit már élvezzük, nem nézhetjük hideg nemtörődömséggel embertársainknak, testvéreinknek iszonyú lelki s testi nyomorát, a hitetlenség s a vele járó erkölcstelenség fertőjében való fuldoklását. Már csak hálából is minden követ meg kell mozdítanunk, hogy minél előbb minden térd meghajoljon az egy igaz Isten előtt, minden lélek megtalálja az ég biztos útját. Érdeklődjünk – valahára mi magyarok is – a nagy katolikus világmissziók iránt. Támogassuk azokat tehetségünk szerint! *Testamentumunkból ne feledjük ki ezt a fontos katolikus ügyet sem, hagyományozzunk mindig valamit a katolikus missziók céljaira.* Az ilyen hagyatékok a leghálásabb örökös, *Jézus Krisztus*, a lelkek megváltója, kapja kezébe. Legnagyobb dicsőségünknek pedig azt tartjuk, ha családunk fiai, leányai között akad olyan, aki arra érez kedvet s hivatást, hogy pogány népek közé misszióba menjen és ezen legistenibb munkára szentelje rövid halandó életét. Ismerünk bizonyos szegény koblenzi tanítócsaládot. Három fiú különböző világrészekben hirdeti az evangéliumot a pogány népeknek, a négy leány pedig, mint apáca önfeláldozó életükkel, imáikkal támogatják fitestvéreiket a térítés dicsőséges nagy munkájában.

Nálunk Európában – hála Istennek! – nincsenek, kik faragott képeket imádnának. Pogány azonban akad számtalan. Hányan vannak közöttünk is, akik a vagyonban, élvezetben, a nyomorult emberben látják istenüket, üdvösségüket! Ki számlálhatja meg azokat, kik a maguk hasznán kívül más istent nem ismernek? Sőt valahányszor csak az ember halálosan vétkezik, mintegy lelöki a parancsoló, tiltó Istent trónjáról, hogy helyébe maga telepedjék. Minthogy azonban ily esetekben a bálványimádásra külön nem is gondolunk, azért elég, ha az effajta bűnöket csak a saját nevükön nevezzük meg a gyóntatószékben.

Hamis és fölösleges istentisztelet

Alig van valami, ami az igazi vallásosságnak annyira ártana, mintha beléje hamis, idegen, fölösleges elemek keverednek. *Hamis* pedig mindaz, ami nem felel meg az igazságnak. Azért súlyosan vét az, aki kitalált csodákkal, hamis kinyilatkoztatásokkal vagy ereklyékkel akarna másokat félrevezetni. Nagyon téved az olyan, ki ezzel használni akar az igaz vallás ügyének, mert ily eljárással gyanússá teszi annak *minden* igazságát.

Fölöslegesek pedig az igaz vallás gyakorlatában azok a cafrangok, amelyeknek nincsen semmi értelmük. Forrásuk a különködés és szeszély, nem pedig az igazi buzgóság és istenszeretet. Vannak pl. akik a szentmisét vagy szentáldozást csak akkor tartják hatásosnak, ha ez vagy az a pap szolgáltatja; ha ők fogadhatják az Úr testét *először* vagy *utoljára*. Mások ismét a templomot összevevissza csúszkálják s csókolgatják, és lehetőleg úgy imádkoznak és énekelnek, ahogy a többi hívek azt tenni *nem* szokták. De ki tudná a hóbortos emberek és képmutatók összes bogarait előszámolni? Mennyivel más az *Úr Jézus* által megdicséért szegény vámos viselkedése az Isten házában! A templom legvégén lesütve szeméit, szerényen térdel, s vezekel bűneiért. – Fölösleges, helytelen, sőt vétkes dolog továbbá eddig ismeretlen és szokatlan ájtatosságokat az *Egyház jóváhagyása nélkül* a hívek között terjeszteni.

A jóslás, kártyavetés, tenyérolvasás stb.

Áttérünk ama súlyos természetű vétkek tárgyalására, amelyekkel az ember Istenének és saját magának legnagyobb ellenségével, a gonosz lélekkel akar nyíltan vagy alattomban szövetkezni.

Hogy vannak bukott angyalok (gonosz lelkek, démonok) és hogy azok az emberi ügyekbe beavatkozhatnak, nekünk árthatnak, azt a Szentírás alapján Egyházunk mindig tanította s ezredéves tapasztalás is minduntalan bizonyítja. Minthogy a gonosz szellemek gyűlölik Istent, ki őket pokolra taszította, s gyűlölik bennünk az Isten képét, azért sohasem érintkeznek velünk ártó szándék nélkül. Éppen azért a gonoszlelekkel bárminemű összeköttetést keresni, őket bármire kihasználni akarni, nemcsak felségsértés és árusítás Isten ellen, hanem tulajdon érdekeink szempontjából is szörnyű esztelenség.

Mielőtt az effajta bűnöket elősoroljuk, hangsúlyozzuk azt, hogy a bűn súlyát nem enyhíti, ha Isten végtelen jósága és irgalma meg is akadályozza a gonosz lélekkel való összeköttetést és mi csak csalásnak vagy csalódásnak esünk áldozatul. Isten előtti felelősségünk ugyanis, mint az „Általános tudnivalókban” ([22. old.](#)) már kifejtettük, mindig *szándékunktól* függ.

A jóslás bűnét az követi el, aki titkos dolgokról a gonosz lélek segítségével akar tudomást szerezni.

Mindentudó egyedül Isten. Egyedül ő ismeri főképpen a szívek titkait, csupán ő a megmondhatója, hogy ilyen vagy olyan körülmények között mire fogja magát elhatározni a *szabadakarátú* ember.

A jövődő éppen ezért olyan rejtély, amelynek *biztos* megfejtését csupán az isteni mindentudás végtelen bősége rejtegeti magában.

A gonosz lélek tudhatja a múltat, mert hiszen átélte, ismerheti a távolban végbemenő eseményeket, mert mint szellem, nincs úgy, mint mi testhez s egy helyhez bilincselve. A jövőre nézve azonban ő is csak, mint mi, többé-kevésbé valószínű számításokat, következtetéseket tehet, jóllehet el kell ismerni, hogy lángelméjénél fogva, melyet az égből magával hozott, ebben sokkal ügyesebb s élesebben látó, mint a legbölcsebb ember. Nincs tehát kizárva, sőt hiteles tanúságok szerint meg is történt, hogy oly titkokat árult el egyeseknek, melyekre azok maguktól soha rá nem jöttek volna.

A démont e célból lehet nyíltan segítségül hívni s elvetemült emberek meg is tették azt már akárhányszor. Legtöbbször azonban az ilyen kísérletezés vagy szövetkezés csak leplezetten, alattomban történik meg. Ily esettel állunk szemben, midőn a jós a jövődő vagy egyéb titkos dolgok kikutatására olyan módot s eszközöket használ, amelyek *egyedül, magunkba véve*, a célra teljesen alkalmatlanok, elégtelenek. Nagyon világos tehát, bár alattomban, valamely titkos erőre, értelemre számít, amely neki *ilyen eszközzel is* tud felvilágosítást adni. Aki például a telefonkagylót füléhez emeli, nagyon jól tudja, hogy *ebből magából* értelmes beszéd ki nem jön soha. Számít tehát arra, hogy *valaki* vele ezen eszköz segítségével érintkezésbe lép. Hasonlóképpen cselekszik az, aki a jövődőt vagy egyéb titkos dolgokat, melyeket az isteni Gondviselés bölcs okokból elrejtett szemünk elől, jóslás által akarja megtudni. *Kártyát vettet, a tenyeréből* vagy a csillagokból olvastat, sorsot vettet magának, planétát húz, stb., hogy belepillanthasson a homályos jövőbe, vagy egyéb titkokba. Hiszed-e azt józan ésszel, hogy abban a kártyában, a tenyeredben, a csillagokban, a planétákban csakugyan meg van írva a sorsod, jövődöd?! Ha Isten beleírta volna, bizonyára meg is mondaná, hogy azt abból kiolvashassuk s nem cigányasszonyokra bízta volna, hogy ebben nekünk segítsenek.

Isten beszélt ugyanis hozzánk szent Fia által. Tévmentesen tanít minket szent Egyháza által mindarra, amiről akarta, hogy tudjuk, amit ismernünk üdvös és hasznos. Itt-ott egyes szentje által is oktat bennünket lelkünket érdeklő dolgokra. De ki hinné el, hogy az a végtelen szent és bölcs Isten jól pénzelt jósnők, cigányasszonyok vagy egyéb gyanús alakok által

kártyavetés, tenyérolvasás által vagy hasonló úton-módon szóba áll veled s a te aprólékos kíváncsiságodat kiszolgálja?

Ha tehát Istenre s az ő szent udvarnépére ily ügyben nem számíthatsz, mondd meg őszintén, kitől vársz te felvilágosítást és feleletet kérdéseidre? Ha valaki *ilyen* eszközökkel, *ilyen* módon áll veled szóba, az csak Istennek s önnön lelkednek ellensége, az ördög lehet.

Beleharapsz tehát te is kíváncsiságod által, mint Éva anyád a tiltott gyümölcsbe, és amit megtudsz, az nem egyéb, minthogy te is mezítelen lettél. Meg vagy fosztva bűnöd folytán a megszentelő malaszt ragyogó köntösétől. *Súlyosan vétkeztél* már azáltal, hogy legalább is alattomban *szándékos* volt gonosz ellenségeddel szóba állni és nála keresni az igazságot.

Jegyzet: Nem akarjuk azonban bűnről vádolni azokat, kik családi körben csupa mulatságból s tréfából kártyát vetnek vagy vettetnek. Sőt rendszeren azok sem vétkeznek *halálosan*, akik az ilyféle jóslásokban csak *félíg-meddig* hisznek.

Minél inkább terjed a hitközöny és tudatlanság, annál bujábban hajt a különféle babona. A művelt Párizsban, ahol száz meg százezer ember a vallásosságot nem tudja összeegyeztetni a modern „fölvilágosodottsággal és haladással”, a rendőrség kimutatása szerint van kétezer kártya-vető, 100 tenyér-olvasó, 100 álom-fejtő, kik a „hívő” közönség pénzén pompásan megélnék. De hány lehet, akinél az ilyen mesterség csak mellékkereset! És mégis a papok azok, kik a népet butítják!

Egy tanúságot azonban ezen szomorú látványból levonhatunk. Hiába! Az embernek hitre van szüksége! Ha elzárja szemeit az igaz hit fénye elől, kényszerítve érzi magát, hogy a babona lidérce után futkosson. Ahol az ajtón eltávozik a hit, betör az ablakon a babona.

Jegyzet: Babonáról éppen nem vádolható és megengedett dolgot cselekszenek azok, kik támaszkodva a hosszas tapasztalásra, a hold s csillagok fényéből, járásából, az állatok viselkedéséből stb. jó vagy rossz időt „jósolnak”. Hasonlóképpen megvan engedve a sorsolás, sorsvetés is, ha azzal nem a jövőt kutatjuk, hanem közös megegyezéssel valamely ügyben, pl. az osztozkodásban akarunk eligazodni.

Az álmokról

Jóllehet álmaink legtöbbször az ébrenlétünk alatt átélt eseményekben, tapasztalatainkban s testi-lelki állapotunkban lelik magyarázatukat, de azért tagadhatatlan, hogy más forrásból is eredhetnek. Így maga a jó Isten támaszthat bennünk álmokat. A Szentírásból s a szentek élettörténetéből számos ily esetet ismerünk. Gondoljunk csak az egyiptomi királynak, fáraónak, csodálatos álmaira, melyekben József pátriárka isteni fölvilágosítás folytán a bekövetkezendő hét bő s hét szűk esztendő képeit ismerte föl. Szent József, az Úr Jézus dicsőséges nevelőatyja, szintén álmában kapott Istentől utasításokat. Bizonyára Isten irgalmas keze működött közre abban az itt következő álomban is, mely bizonyos protestáns asszonyt a katolikus Egyház kebelére visszavezetett.

Súlyos betegségben, nagy fájdalmai között elszenderült, miközben a következő álmokép tűnik szemébe teljes elevenséggel. Két fát lát. Egyik kiszáradt és ez alatt ő volt, erősen annak törzsébe kapaszkodva. A másik pompásan virul s az alatt egy általa ismert katolikus pap állott. „Jó asszony, szólítja meg őt erre a lelkiatya, miért maradsz te ama fa alatt? Nem látod, hogy ki van száradva s neked sem árnyat, sem gyümölcsöt nem adhat? Jöjj ide, élvezd a fa édes gyümölcseit.” Erre fölébredt. Tisztán átlátta az álmokép értelmét. Nyomban fogadalmat tett, hogy katolikus lesz, ha Isten őt Szűz Mária közbenjárása által meggyógyítja. Isten meghallgatta kérését s ő kimondhatatlan boldogságtól eltelve töltötte be fogadalmát.

Az Istentől reánk bocsátott álmok mindig tiszták, szentek, jóra serkentenek, rossztól óvnak. Isten gondoskodik róla, hogy az ilyen álmokból meg is tudjuk, amit ő velünk közölni akar.

Minthogy a gonosz lélek is hathat képzelőtehetségünkre, azért, ha Isten bölcs okokból megengedi, ő is támaszthat bennünk álmokat s közölheti velünk ily módon gondolatait.

Az elmondottakból tehát a következő irányelveket merítjük:

a) Ha *biztosan* tudjak, hogy álmunk által Isten szólott hozzánk, *kötelesek* vagyunk szavára hallgatni.

b) Vétkezik az olyan, ki természetes álmainak vakon hisz s élete irányítójának álmait, az „álmoskönyvet” tekinti.

c) De sokkal súlyosabb annak vétké, aki álom által a gonosz lélektől akarna fölvilágosítást kapni s talán elalvás előtt tesz is valamit, hogy azt megkapja.

d) Aki csupán bizonyos félelemből vagy reménységből álmai hatása alatt egyet-mást megtesz vagy elhagy, pl. teendőit, utazását elhalasztja, rendesen csak bocsánatos bűnnel szennyezi be lelkét.

Jósvessző

Vannak, akik bizonyos (mogyoró- vagy fűzfa) vessző elhajlása által igyekeznek rejtett dolgok ismeretére jutni, pl. elveszett tárgyakat megtalálni, tolvajokat, gyilkosokat felfedezni, kincseknek vagy víznek nyomára jönni. Ha a vessző kezelője azt hiszi, hogy a vessző *egyedül az ő gondolatai, szándéka szerint* fog igazodni s *öt csupán* az általa kívánt célhoz vezérli, nagyon világos, hogy valamely gondolkodó, irányító szellem segítségére számít, aki őt a kívánt dologhoz céltudatosan elkalauzolja: szóval a gonosz lélekre; és így a jóslás bűnébe esett.

Eltételezve azonban a hamis, rossz szándéktól, mely már magában véve is mindent bűnössé tesz, a babona bűnétől tiszta dolognak tartjuk, ha valaki vesszőjével pl. víznek vagy ércnek felfedezésére indul. Éppen nem lehetetlen ugyanis, hogy a vessző elhajlását az emberi testben, vízben, ércben stb. rejtőzködő titkos delejes és villanyos erők idézik elő. Jó azonban az ilyen vagy más hasonló kétséges esetekben az ördög közreműködése ellen tiltakoznunk, vagyis Istent segítségül hívnunk és nyíltan is kifejeznünk, hogy a gonosz lélekkel semmiféle közösséget nem vállalunk.

Jegyzet: Teljes lehetetlenség felsorolni mindamaz ezernyi apróságot, amelyekben számtalan ember „jelet lát”, előhírnökét küszöbön álló különféle eseményeknek, jó vagy rossz hírnek, vendég érkezésnek, betegségnek, halálnak stb. Akárhányan az ilyesmiben babonát már nem is látnak. Bűnök, ha nem is súlyos, de minden esetre hibáznak és keresztényhez nem méltó módon cselekesznek.

A varázslás

A varázslás a jóslástól abban különbözik, hogy míg a jóslás által az ember a gonosz lélek segítségével titkos dolgokat akar *megismerni*, addig a varázslás által ugyancsak az ördög közbejöttével *akar eredményeket elérni*, és az igénybe vett *eszközt messze felülmúló dolgokat művelni*.

Vannak a természetben dolgok, melyekbe a világ Alkotója rendkívül titkos erőket rejtett. Ilyenek pl. némely gyógyszerek, robbanó anyagok stb. Más dolgokban természetfeletti erők rejlenek, melyek valóban csodálatos hatást fejtenek ki. Ott pl. a szent keresztység, melyben néhány csepp víz az Isten ígéjével kapcsolatban képes a *lelket* magát lemosni s neki a mennyet megnyitni. Krisztus, az élő Isten Fia adta beléje ezt az erőt.

Sőt az egyház szentelményeinek, áldásainak, imáinak is Jézus Krisztus érdeméből nagy s titkos erejük van, hogy a gonosz lélek ártó hatásait tőlünk távol tartsák, s lelki-testi javunkat előmozdítsák. Az elősorolt dolgoknak rendkívüli titkos ereje tehát vagy a Teremtő alkotta természetükből, vagy Isten különös intézkedéséből származik. A varázsló azonban bizonyos

eredmények elérésére, aminők pl. a gyógyítás, szerencsétlenségek elhárítása stb., oly eszközöket alkalmaz, amelyekben a megfelelő erők sem természetüknél fogva, sem Isten rendeléséből nincsenek meg. Világos tehát, hogy a varázsló az eredményt, a sikert valamely *titkos hatalomtól* várja. Hogy pedig ez a rejtélyes segítőtárs nem lehet más, mint a démon, a jóslásnál már kifejtettük. A gonosz lélek segélyül hívása a varázslásnál is nyíltan vagy alattomban, leplezetten történhetik. Minket főképpen ezen utóbbi, széltében-hosszában nagyon elterjedt fajtája érdekel. Ide sorolandók ugyanis az ún. *kuruzslásnak* különböző formái, módjai, a ráolvasások, különös imádságok s bizonyos számú keresztvetések s nem ritkán oly szerek alkalmazása, amelyek az egészségre károsak s az életre veszélyesek. Hányat vittek korai sírba, temetőbe a kuruzslók, kiket a józan orvosi tudomány megmenthetett volna az életnek!

Sokszor vallásunk legszentebb dolgait sem kíméli a kuruzslás. *Bizonyos számú* szentmiséket, gyónásokat, áldozásokat ír elő, hogy testi-lelki bajunkból megszabaduljunk vagy valamely földi szerencsében részesüljünk. Bizonyára nem Istennek, hanem az ördögnek szerzünk örömet, ha *ilyen recept* szerint járulunk a szentségekhez. Lelki romlásunkra méreggé változtatjuk azt, amit Isten üdvösségünkre rendelt.

A péntek

Sőt az emberi balgatagság még egyes napoknak s számoknak is rendkívüli titkos erőt tulajdonít, hogy az embert szerencsétlenné tegyék. Így pl. vannak, kik pénteken útra nem indulnak, semmi munkába nem fognak. És vajon miért oly szerencsétlen nap az a péntek? Talán Krisztus Urunk keresztthalála tette azt oly szerencsétlenné? Igazi keresztény éppen a megváltás dicső napját, a *pénteket* tartja legszerencsésebbnek, és megveti a pogány, oktalan babonát.

A 13-as szám

Mások ismét azt hiszik, hogy a 13-as szám hoz reájuk szerencsétlenséget. Ez az alaptalan balhit onnan ered, minthogy az utolsó vacsoránál is éppen 13-an ültek s egyik az ott letelepedettek közül áruló és öngyilkos lett. Azóta a 13-as számtól való balga rettegés szinte dühöng a világon s még akárhány művelt, okos ember sem tud azon felülemelkedni. Van, aki halásápadtan kel fel az asztaltól, mert észrevette, hogy véletlenül éppen 13-an foglaltak annál helyet, és meg van győződve, hogy egy a társaságból meg fog halni azon esztendőben. Szállodákban, kórházakban, fürdőekben a 13-as számú szobát hiába keresed. Tekintettel az ostobákra, kiknek, mint a Szentírás mondja, „száma végtelen”, kihagyták azt. A művelt Berlin s Frankfurt város háztulajdonosai tiltakoztak, hogy házuk a 13-as számot viselje, mert nem kapnak bele lakót. New York polgárai nem tűrték, hogy városukban XIII. kerület is legyen. Baselben a nép beverte a 13-as számú házak ablakait. Valóban az ember nem tudja, vajon nevensen-e, avagy inkább szánakozzék az ily babonás örültségen.

„Nem lesz szerencsém!”

És mit szóljunk azokról, akiket babonás ijedtség fog el, ha az utcán *katolikus pappal* találkoznak. „Nem lesz szerencsém”, kiáltják Krisztus szolgájának s földi helyettesének füle hallatára. És közben igyekeznek gombjuk szorongatásával a kellemetlen találkozásból eredhető szerencsétlenséget elhárítani, – s úgy melleleg, saját ostobaságukat s Istentől elpártolt lelkületüket napfényre hozni. Megérdemelnék az ilyenek, hogy majd haláluk óráján sem legyen szerencsájük paphoz, ki őket kibékítse azzal az Istennel, akit az ő szolgálóban annyira megvetettek.

Rendkívüli, de nem babona

Midőn azonban a varázslás minden nemét elítéljük, vigyáznunk kell, nehogy pálcát törjünk némely dolog felett, amely ugyan babonának látszik, de tényleg nem az.

a) Vannak a gyógyításnak oly szereit, módjai, melyek bár előttünk rejtélyesek és csodálatosak, de a természet erőit felül nem múlják. Ilyen pl. az ún. hipnózis, mely a bennünk rejlő állati delejességet igyekszik gyógyításunkra kihasználni. Ha azonban effajta testi-lelki veszéllyel járó kísérleteknek magunkat alávetjük, vigyázzunk, hogy csak lelkiismeretes, tudós orvosra bizzuk magunkat.

b) Azt sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a „Magasságbeli keze ma sem rövidült meg” és csodálatos kegyelmeit, melyek közt az ún. „gyógyítás ajándéka” is szerepel, sohasem vonja meg egészen Egyházától. Mindig voltak s vannak a katolikus Egyházban szentek, sőt kevésbé szentek is, kik Isten különös segítségével kézfeltevés, ima, keresztvetés stb. által felebarátaiknak egészségét visszaadták. Az újabb időkben pl. nagy feltűnést keltett a jámbor s jótékony *Hohenlohe* herceg, nagyváradi kanonok, aki pusztán imádságával közelből s távolból számtalan beteget gyógyított meg. Amerre csak utazott, őt is, mint hajdanában a Szentföldet járó Üdvözítőt, betegek vették körül, (†1849. nov. 14.) Ha tehát akadnának olyanok, kik nem haszonlesésből, hanem Isten iránti szeretetből a betegek felett imádkoznak, vagy oly szertartásokat végeznek, melyek a katolikus tanokkal összhangban vannak (pl. a Teljes *Szentháromság* tiszteletére *háromszor* vetnek keresztet stb.), továbbá, ha az eredményt nem magától a ceremóniától, hanem Isten erejétől reménylik, nincs megtiltva, hogy hozzájuk folyamodjunk s állítólagos gyógyító erejüket igénybe vegyünk. Az ilyenek gyógyító tudományukat rendesen nem mástól tanulták, hanem Isten Lelke oktatta ki őket.

A bűbájosság

Bűbájosságnak nevezzük ama kísérleteket, amelyekkel valaki *titkos* erőket akar felhasználni, hogy *csodálatos* dolgokat műveljen. Nagyon közeli rokona tehát a varázslásnak. Csakhogy míg a varázslás rendesen természetes, de elégtelen eszközökhöz nyúl, hogy eredményhez jusson, addig a bűbajosnak már eszközei, módjai is titokzatosak és *csodálatos*, szembeszökő eredményeket céloznak. Így tehát szinte nyílt közreműködés az alvilág hatalmával.

Nem beszélünk itt a természetes (fehér) bűvészetéről, mely sokszor igazán csodálatos emberi ügyességen alapszik. Az ily szemfényvesztés magában véve teljesen ártatlan dolog s kellemes szórakozásul szolgálhat. Ezúttal a tulajdonképpeni (fekete) bűbájosságról szólunk, mely csakugyan a gonosz lélek erőit igyekszik céljaira kiaknázni. A cél pedig lehet egyszerűen az, hogy az ördög tudását, hatalmát bemutassa, megbámultassa. Legtöbbször azonban arra irányul, hogy másoknak ártson, heves, szinte legyőzhetetlen szerelmet vagy gyűlöletet ébresszen egyesek iránt, vagy nekik személyökben vagy vagyonukban kárt tegyen. Ide számíthatnánk ama műveleteket is, melyeket szelvényben-hosszában „megbabonázás” vagy „szemmelverés” néven ismernek, túlnyomó részben azonban hamis és alaptalan gyanakvason alapulnak.

A bűbájosság egyébként nem új dolog. Az Apostolok Cselekedeteinek tanúsága szerint már Szent Pál is találkozik Ciprus szigetén egy Bar Jézus nevű zsidó „bűbájossal”, akit mesterkedése miatt vaksággal sújtott. (ApCsel 13,7)

Magától értetődik, hogy a bűbájosság minden formájában súlyos bűn.

Jóllehet a „megbabonázásban”, „szemmelveretésben” stb. ne igen higgyünk, de ha mégis valóban alapos okunk volna ilyesmit sejteni, óvakodnunk kell, nehogy újabb babonával igyekezzünk annak rossz hatásától megszabadulni. Ha testi egészségünk szenvedett kárt, ne mulasszunk el orvoshoz is fordulni. De minden esetben nyugodt lélekkel s nagy haszonnal

vehetjük igénybe a gonosz lélek ármánya ellen az Egyház szentségeit, szentelményeit, áldásait, imáit a lelkiatya tanácsa szerint. Nevezetesen a szentelt vizet nem hiába ajánlja Egyházunk és nem ok nélkül engedi meg, hogy azt a hívek hajlékaikban tartsák és napközben gyakorta használják.

Jegyzet: A bűbájosságról lévén szó, röviden meg kell emlékeznünk az ún. *boszorkánypererekről*, melyek, hála Istennek, már régen letűntek, s csupán gyászos emléküket őrzi a történelem. Boszorkányoknak nevezték amaz egyéneket, rendszerint idősebb asszonyokat, akikről azt gyanították, hogy az ördöggel állnak titkos összeköttetésben, hogy az embereknek ártsanak.

Főképp a 17-ik században, midőn a 30 éves háború iszonyú nyomorba döntötte Németországot, kereste ott a nép a bajok forrását a boszorkányokban.

Elég volt a legkisebb ok, pl. valakinek nagyon nagy jámborsága, hogy boszorkányság vádját emeljék ellene a törvényszék előtt. Nagyon sok esetben a bosszúvágy, pénzvágy volt a feljelentés oka. A szerencsétlen vádlottakat aztán iszonyú kínzatással kényszerítették, hogy beismerő vallomást tegyenek; s ha ezt kicsikarták tőlük, tűzhalál várt rájuk. A boszorkányhajsza, sajnos, éppúgy dühöngött a katolikus, mint protestáns vidékeken. A katolikus Egyház sohasem helyeselte az ily kegyetlenségeket. Főképpen két jezsuitának: Tanner Ádámnak (†1632) és Spee Frigyesnek (†1635) volt bátorsága, hogy az akkori „közvélemény” ellen a szerencsétlen áldozatok érdekében szavát felemelje. Az utóbbi több mint 200 elítélt ún. boszorkányt készített elő a halálra.

A modern bűbájosság

A szellemidézés (spiritizmus)

Az embernek vágya, kívánsága a túlvilággal érintkezni körülbelül olyan régi, mint maga a világ. A szellemidézésnek, spiritizmusnak tehát legfeljebb a neve s formája új, ámde gyakorlata visszanyúlik a legősibb időkbe. Az ókor népeinél, művelt s műveletlen pogányainál a „szellemekkel” való tanácskozás napirenden volt s a vallásnak szinte kiegészítő részét alkotta. Sőt magára a zsidó népre is átragadt pogány szomszédairól ez a babona. Nem hiába sürgeti azért már Mózes által az Úr (MTörv 18,11): „*Ne találtassék közötted, aki jövendőmondóktól tudakozódjék és álmokra és előjelekre vigyázzon, se ne legyen varázsló, se bűbajos, se aki az ördöngösöktől tanácsot kérjen, se jósló, vagy aki a halottaktól kérdezzen igazságot, mert mindezeket utálja az Úr és efféle vétekekért eltörli őket...*” Mindazonáltal maga Saul, Izrael tragikus sorsú királya, jóllehet jobb ideiben a törvény értelmében tüzzel-vassal „irtogatta a jószokot és varázslókat” mégis annyira megfélemedezik magáról, hogy utolsó döntő csatája előestéjén álruhában két bizalmas emberével felkeresi az endori bűbajos asszonyt, hogy neki a kevéssel előbb elhunyt prófétának, Sámuelnek lelkét felidézze. Ámde, mielőtt az asszony mesterkedésébe fog, Isten maga valóban elküldi Sámuel lelkét, hogy a kegyelemvesztett, szerencsétlen királynak halálát előre megmondja. (1Sám 28)

Napjainkban az Istentől annyira utált s elátkozott bűbájosság újabb lendületet vett és „szellemidézés”, „szellemezés” vagy „spiritizmus” néven város- és faluszerte szorgalmas gyakorlatban van, ezeket léprevisz és pusztítja a lelkeket!

Mit tartsunk tehát róla?

a) A legtöbb spiritiszta-mutatvány, főképp, amelyeket nagy garral hirdetnek s jó pénzért rendeznek, *egyszerű csalás*, a kíváncsi közönségnek kapzsi *kiaknázása*. Midőn a múlt század 80-as éveiben egy Bastian nevű hírneves spiritiszta Bécsben a legelőkelőbb társaság előtt szellemeket idézett, s pedig oly bámulatos ügyességgel, hogy a lebegő fehér alakokat s a

láthatatlan kezek működését senki sem tudta természetes úton-módon megmagyarázni, Rudolf egykori trónörökösünknek sikerült a megrémült bűvészt lelepleznie, s fehér köntösében, magas falábain a kacagó közönségnek bemutatnia.

III. Napóleon császárnak egy ilyféle előadáson azt jelezték, hogy boldogult édesanyja, Hortenzia, akar vele az asztal alatt kezet fogni. A császár erősen megragadja a feléje nyújtott hideg „kezet” s nyomban parancsot ad, hogy világosságot gyűjtsanak. És íme látja, hogy amit tart, az nem más, mint a bűvésznak az asztal alatt átnyújtott lába. A spiritiszta-társaság nyomban kerekelt oldott s másnap már túl volt a francia határokon.

b) Sok esetben a spiritiszta-látványosságok s jelenségek nem egyebek *érzéki csalódásnál*. A spiritiszta szeánszok (ülések) ugyanis legtöbbször csak úgy ígérnek sikert, ha abban „hívők” vesznek részt, a kételkedőknek kevés a kilátásuk. Aztán a „szellemek” rendszerint a félhomályt, kellemes meleget, andalító zene hangjait szeretik. Mind olyan körülmények ezek, amelyek az ember képzelődését és érzékcsalódásait nagyban előmozdítják.

c) Vannak azonban esetek, midőn a *szellemek jelentkezése szinte kétségtelen*. Állapodjunk meg e pontnál egy kevéssé. A szellemekkel való érintkezés rendszeren nem közvetlenül, hanem valamely közvetítő (médiüm) által megy végbe, akit evégből delejes (hypnotikus) álomba merítenek. A médiüm ezen mesterségesen előidézett álomban nemritkán oly tudást s képességeket árul el, amelyeket magamagától nem bírhat. Pl. eddig ismeretlen nyelven ért vagy beszél, gondosan elzárt levelet elolvas, titkokat fed fel, egyes betegségekre orvosságokat nevez meg, jóllehet orvostudományt sohasem tanult. Sőt olykor a meghívott szellemek maguk is jelentkeznek, kik híres költőknek, művészeknek vagy ismerős elhunytjainknak adják ki magukat, s azokat csalódásig hüen utánozzák is. Már most, kik lehetnek azok az értelmes lények, kik velünk ezen Istentől tiltott játékot űzik; kik lehetnek eme szellemek? Káromlás volna még csak feltételezni is, hogy Isten, vagy az ő szent családjához tartozó lelkek, szentek, angyalok, jámborul elhunytak ily színházi látványosságra kíváncsi emberek mulattatására magukat odaadják. Teljesen bizonyos tehát, hogy amennyiben a szellemidézések nem csalások vagy csalódások, nem egyebek, mint a gonosz lélek mesterkedései. Állításunkat csak igazolja az a körülmény, hogy bármily ártatlanoknak vallják is magukat azok a szellemek, sőt helyel-közzel egyes ájtatossági s emberbaráti cselekedeteket ajánlgassanak is, azért mégis nyilatkozataikba többször olyasmit kevernek, ami a katolikus hit tanaival meg nem fér. Nagyon világos tehát, hogy azzal állunk szemben, aki, mint az Írás is állítja róla, olykor a világosság angyalának alakját ölti magára és a szentség köntöse alá rejti gyilkos töreit. A démonnak egyébként elég, hogy vele szóba álltál, már ezáltal elárultad Istent, s jog szerint az ördögé lettél. Nem szolgálhat mentségedre, hogy te csak jószándékból s jó szellemeket hívogatsz. Ily kísérletekkel ugyanis *csakis* a gonosz szellemekkel lehet érintkezni. Tettleg megcáfolod tehát, ami ellen ajkaddal tiltakozol.

Súlyos véték tehát:

a) Szellemidézést rendezni, vagy abban bármiképp közreműködni, azt előmozdítani. Az effajta iratok, könyvek, újságok is a tiltott könyvek között vannak.

b) A spiritiszta, szellemidéző gyűléseken rendszerint részt venni. Ha valaki egyszer-kétszer csupán kíváncsiságból jelen volna, legalább is bocsánatosan vetkeznek.

A szellemidézés vétékét csak súlyosbítja, hogy általa legdrágább kincsünket: hitünket biztos veszélybe döntjük, sőt egészségünket is aláaknázzuk. Nem ritka eset, hogy a szellemekkel való barátkozás egyéb súlyos bűnöknek forrásává váltott.

Ugyanezért, aki a szellemidézésekről, az ily gyűlések látogatásáról lemondani nem akar, a szentgyónásban érvényes feloldozást nem kaphat.²

² A szellemidézést s az abban való részvételt a Szentszék határozottan el is tiltotta. Legutóbb 1917. április 27-én ítélte el. (Vö. Acta S. Sedis IX. 268. lap.)

Asztalmozgatás (kopogtatás, táncoltatás)

vagy effajta kísérletek szintén a modern bűbájosságnak, a szellemidézésnek szolgálatába szegődhetnek. Nagyon könnyen meglehet ugyan, hogy az asztal vagy egyéb tárgyak mozgása, mely bizonyos érintésre bekövetkezik, az állati delejességben vagy más természeti erőben leli kielégítő magyarázatát. Ámde, ha az ember ily úton-módon *felvetett kérdésekre értelmes feleletet vár*, legalább is súlyos veszélybe döntötte magát, hogy a gonosz szellemmel jut összeköttetésbe. Ez sem egyéb tehát szellemidézésnél s ezzel egészen egyforma elbírálás alá esik. De ilyféle próbálgatásokat kérdezősködés nélkül is veszélyeseknek tartjuk. A gonosz lélek ugyanis szereti magát az ilyen titokzatos dolgokba beleártani, a kíváncsiakat nagyon könnyen kérdezősködésre csábítja és így bűnbe ejti.

II. Isten-kísértés

Isten-kísértés bűnébe az esik, aki Istennek tökéletességeit, mint pl. mindentudását, hatalmát, jóságát kipróbálja, Tőle valami rendkívüli csodálatos dolgot várva, amire Ő magát semmiféle ígérettel sem kötelezte.

Történhetik ez *hitetlenségből*, mint midőn valaki kételkedve az Úr Jézus jelenlétében az Oltáriszentségben, azt várja Istentől, hogy erről őt csodával győzze meg. A legtöbb Isten-kísértés azonban nem egyéb vakmerőségnél s könnyelműségnél.

Így Istent kísérti az:

a) Aki magát szükség nélkül veszedelemnek teszi ki ama balga reményben: „Majd megsegít az Isten!” „Ugorj le!” – mondotta a sátán is az Üdvözítőnek, midőn őt a templom párkányára állította, „az angyalok majd megóvnak, hogy lábadat meg ne üssed”. „Ne kísértsd a te Uradat, Istenedet”, volt reá az Úr Jézus felelete. Annak is az Isten-kísértés bűnéről kellene magát vádolnia, aki egész nagybőjtben semmit sem akarna enni vagy inni, avagy más ehhez hasonló esztelenséget cselekednék ama hitben, hogy Isten majd így is fenntartja őt.

b) Hasonlóképpen Isten-kísértés bűnében vétkes, aki bajban, betegségben, veszedelemben lévén, egyedül és kizárólag a jó Istenre hagyatkozik és nem akarja felhasználni a szabadulásnak, gyógyulásnak azon eszközeit, amelyeket a józan ész javall s amelyeket az emberek általában igénybevenni szoktak. Pl. nem hivat orvost, nem vesz be orvosságot betegség esetén. Ámde nem vádolható az Isten-kísértés bűnével az, aki – mint a szenteknél nem ritka eset, – *különös isteni sugallatra* kér Istentől csodát, vagy aki fontos ügyben, nagy szükségben, midőn már minden emberi eszköz eredménytelennek bizonyult, folyamodik az Úrhoz csodálatos segítségért. Azonban a hitetlenek, másvallásúak megtérítése céljából nem volna szabad Istent kihívni, hogy hitünk igazságának bizonyítására csodát műveljen. A katolikus Egyház ugyanis nem szorul újabb csodákra, hogy egyedül igaz és üdvözítő voltáról bárkit is meggyőzzünk, akinek megvan a jóakarata és Isten kegyelmével kész közreműködni.

Az Isten-kísértés rendesen súlyos bűn. Ha azonban kisebb dologban és nem nyíltan, hanem inkább csak könnyelmű eljárásunkkal történik, nem lépi túl a bocsánatos bűn határát. Így bocsánatos bűn terheli annak lelkét, aki csupán kisebb betegségben egyedül Isten csodájától várja gyógyulását, s ezért a gyógyulás eszközeit elhanyagolja. Sőt, aki tapasztalatból tudná, hogy baján senki, vagy legfeljebb a jótermészet segít, nem volna egyáltalán bűnről vádolható, ha az orvoslástól eltekint. Hasonlóképpen az ember rendszerint nem köteles magát nagyon kínos vagy a szemérmét nagyon sértő orvosi műtéteknek (operáció) alávetni, főképp, ha a siker amúgy is bizonytalan. (Erről azonban más parancsnál szólunk részletesebben.)

Jegyzet: Hajdanában a bíróságoknál szokásban volt egyes fontos ügyekben Istent kihívni az ártatlanság vagy bűnösség bizonyítására. A vádlottat pl. kényszerítették, hogy meztelen lábakkal tüzes vason járjon, kezébe izzó tárgyat adtak vagy más veszélynek tették ki. Ha

megsérült, ebben bűnössége bizonyítékát látták, mert ha ártatlan volna – mint gondolták – Isten csodával is megóvná.

Az ilyen ún. istenítéletek (ordalia) nem voltak egyebek Isten-kísértésnél, amelyhez Egyházunk sohasem adhatta beleegyezését.

III. Szentségtörés

Szentségtörés bűnébe esik, aki az Istennek szentelt *személyeket, helyeket* vagy *tárgyakat* (dolgokat) tiszteletlenséggel illet. Ily értelemben tehát *személyi, helyi* és *tárgyi* szentségtörést szoktunk megkülönböztetni, amelyek mindegyikéről elmondunk legalább annyit, amennyit mindenkinek illik és szükséges tudnia.

Személyi szentségtörés

Személyi szentségtörés bűnét az követi el,

a) aki vakmerő kezeit Istennek szentelt személyek (papok, szerzetesek, apácák), de legfőképpen Krisztus földi helytartója ellen fel meri emelni. Alig van bűn, mely az Úr haragját oly szembetűnően hívná ki maga ellen, mint szolgálóinak bántalmazása. Sajátságos, de igaz, hogy könnyebben feledi, ha saját személyében éri sérelem, mint ha földi helyetteseiben üldözik őt. Bizonyításul idézhetnénk az egész egyháztörténelmet. A sok példa közül csak egyet említünk. Ott van I. Napóleon császár. Mint a világ reszketett kényura, börtönbe hurcolja a papokat, püspököket, bíborosokat, sőt magát a szentséges atyát, VII. Pius pápát. És íme alig telik el néhány esztendő, hatalma, dicsősége hirtelen aláhanyatlik és maga, mint a Szent Ilona-sziget szikláira láncolt sas, rabként fejezte be megalázott életét. Biztosak lehetünk, hogy a mai egyház-üldözők, kik a püspököket székeikről elkergették, az Úr papjait üldözték, gyilkolták, keservesen fogják még magukon érezni a bosszuló Isten sújtó kezét.

b) Ugyancsak személyi szentségtörés bűnébe esnek, akik egyházi személyeket az Anyaszentegyház beleegyezése nélkül világi törvényszék elé idéznek vagy egyéb kiváltságaikban megrövidítik, pl. katonáskodásra kényszerítik őket.

c) A fajtalanság bűne is az egyházi személyekben s mindazokban, kik magukat a tisztasági fogadalom által Istennek ajándékozták, szentségtörés jellegével bír. De nemcsak ők maguk, hanem mindazok, kik velük ily bünt elkövetnek, vagy csak elkövetni kívánnak is, egyúttal a szentségtörés bűnébe is estek, éppúgy, mintha valaki szent edényeket megbecstelenítene vagy csak ilyesmit tenni kívánna is!

Jegyzet: Ez az a három bűn, amely, minthogy Istennek különös tulajdonát, a neki szentelt *személyt* támadja meg, mint szentségtörés is külön meggyónandó.

A többi bűn, mint pl. megszólas, lopás, a felszentelt személynek csupán *javait* (hírnevét, vagyonát) támadja meg, azért külön szentségtörést nem alkot. Épp ezért, aki magát a gyónásban pl. lopásról vádolja, nem volna köteles külön megemlíteni, hogy az illető dolgot *paptól* lopta.

Helyi szentségtörés

Helyi szentségtörést követ el, aki a templomban, kápolnában, temetőben, szóval oly helyen, melyet a *katolikus* Egyház istentisztelet céljaira megáldott, megszentelt, olyasmit követ el, ami a helynek szentségével össze nem fér. Jóllehet ilyformán minden bűn, mely szent helyen megy végbe, egyúttal bizonyos fokú szentségtörés is, és így a *katolikus* templomban való fecsegés, nevetgélés stb., mely főleg esküvők vagy más „látványosságok” alatt szokott végbemenni, nem mentes a szentségtörés bűnétől, mégis *súlyos* szentségtörés

bűne, amelyet *mint ilyent is* a gyónásban külön fel kell említeni, a következő esetekben forog fenn:

a) Helyi szentségtörés bűnében vétkes, aki igazságtalanul vért ont a szent helyen vagy ott a tisztaság ellen vét *cselekedetben*. A *belső* bűnök ugyanezen erény ellen lehetnek bár súlyosak, de nem súlyos *szentségtörések* és így annak bevallása a gyónásban, hogy a templomban történtek, nem kötelező. Megszentségteleníti a szent helyet az is, ha abban névszerint kiközösített egyént vagy másvallású embert temetnek el.

b) Helyi szentségtörést követ el az, aki szent helyen világias foglalkozást rendez, aminő pl. a parlament, bíraskodás, lakomák, koncertek, színházi és mozi-előadások. Még súlyosabb, ha a templomot vásárcsarnoknak vagy istállónak használják fel. Szükség nélkül templomban való evés, ivás sem mentes a bocsánatos büntől.

c) Helyi szentségtörés bűnébe esett, aki a szent helyről, a szent hely dolgaiból valamit ellop. Aki bár szent helyen, de nem a szent hely tulajdonából, hanem felebarátja jószágából lop valamit, vétkezik ugyan Isten VII. parancsa ellen, de bűne, *mint szentségtörés* nem súlyos, és így nem kötelező annak meggyónása, *hogy a lopás szent helyen* történt. Ugyanezt mondhatjuk arról is, aki a szent helynek igen kis értékű birtokát lopta el, pl. néhány fillért vagy egy-két virágszálat a templomból vagy temetőből.

Jegyzet: Ha a *templomot* némely nagy nyilvános bűn megszenségteleníti, azt újra fel kell szentelni. (1172. kánon.)

Tárgyi szentségtörés

Tárgyi szentségtöréssel szennyezi be lelkét, aki szent tárgyakat, dolgokat megbecstelenít, bitorol vagy pedig egyházi tilalom ellenére elad vagy vásárol (simonia).

Szent dolgok alatt kiváltképpen a szentségeket értjük, ezek között pedig első helyen a legméltóságosabb Oltáriszentséget, amelyben a mi Urunk Jézus Krisztus a kenyér és bor színe alatt igazán, valóságosan és lényegesen jelen van. Annak tehát, ki e legfelségesebb szentség ellen vét, súlyos szentségtörésről kell magát vádolnia. Így szentségtörést követ el, aki *tudatosan* a halálos bűn állapotában járul a szentáldozáshoz, aki a súlyos betegség állapotát kivéve nem éhgyomorral áldozik, vagy aki napjában többször veszi magához az Úr szent testét. Sőt ezen isteni szentséget fel nem szentelt kezek nagy szükség esetén kívül szentségtörés nélkül nem is érinthetik. Aki pedig az Oltáriszentséget meggyalázza, megbecsteleníti vagy babonás célokra használja, még hozzá az Egyházból ki is van közsítve és pedig oly fokban, hogy csak maga a római pápa oldozhatja fel. (2320. kánon.)

De szentségtörés a többi szentségnek méltatlan fogadása is, mint pl. a gyónás, melyből bűnös mulasztásból hiányzik a bánat, erősfogadás vagy kellő őszinteség.

Isten mindig feltűnő szigorral bünteti azokat, kik az ő legnagyobb jótéményeivel, a Krisztus drága vérére szerzett szentségekkel bűnös módon bánnak.

A francia forradalom idején valóságos hajtóvadászatot rendeztek az Egyház rejtezkedő papjaira. 1793-ban történt. Brassak, Chonches (Vendee) község istentelen korcsmárosa úgy igyekezett a község buzgó pásztorát, Guyadert, kézrekeríteni, hogy magát súlyos betegnek tetetve, ágyba dől, szobájába két csendőrt rejt el, feleségével pedig, ki egyébként az egész gonosztett értelmi szerzője volt, úton-útfélen hirdette, hogy szeretne a haldoklók *szentségeiben* részesülni. A plébános csakhamar ott terem. Az ágyhoz lépve, megfogja az állítólagos beteg kezeit. „Ó, miért hívtak ily későn”, szólal meg, „hisz már a kezei is kihültek, jóideje meghalhatott”. Az elősiető feleség és a csendőrök ajkán elnémul a kacagás; hideg borzalom járja át őket, midőn maguk is meggyőződnek, hogy az ágyban már csak hulla fekszik. A bosszuló Isten közelségének eleven tudata, érzete sokkal inkább áthatotta a csendőröket, semhogy az Úr szolgájára kezoikat emelni merték volna. Békén távozni engedték. A szerencsétlen asszony arcát pedig később a rákfene pusztította, roncsolta szét.

Éhen pusztult volna végső szegénységében, ha csak Guyader plébános irgalmas alamizsnáiból nem tengethette volna nyomorult életét.

Szent dolgok közé számítjuk továbbá a szent edényeket, szent ruhákat, feszületet, szent képeket, szobrokat, ereklyéket, szent olajokat, szent helyek épületeit s jelesül a Szentírást. Aki tehát ezen s ilyféle szent dolgokat megillető tisztelet ellen vét, sőt azokat megbecsteleníti, a szentségtörés bűnében vétkes. Bűne halálos vagy bocsánatos a rossz szándék s a tiszteletlenség foka s mértéke szerint.

Ugyancsak szentségtörés terheli annak lelkét is, aki az Egyháznak, templomoknak, zárdáknak birtokait megkárosítja, elrabolja, egyházi engedély nélkül birtokába veszi. Az úgynevezett szekularizáció nem egyéb durva szentségtörésnél, mely soha sem hoz áldást azokra, akik elkövetik.

Simonia

A szentségtörésnek bizonyos faja az ún. simonia. Valami Simon nevű bűbájostól vette nevét, aki az Apostolok Cselekedeteinek tanúsága szerint (8,18...) látva a Szentlélek csodálatos ajándékainak kiáradását az apostolok kézfeltétele által, ugyanezen hatalmat pénzzel szerette volna megvásárolni. Ajánlatát Szent Péter borzalommal, a legsúlyosabb szavakkal utasította el. Azóta simoniának nevezik azt a bűnt, midőn valaki lelki javakat, pénzért vagy egyéb anyagi érdekért és kárpótlásért akar megszerezni. Különösen dühöngött e vétek a középkorban, midőn egyes júdáslelkű egyének a világi hatalomtól pénzért egyházi méltóságokat és hivatalokat vásároltak, püspökségeket, apátságokat, plébániákat szereztek. Az Egyház minden tőle telhető eszközzel küzdött eme borzasztó visszaélés ellen, mely Krisztus nyájának oly nagy károkat okozott. A világi híveket e pontnál főleg két dolog érdekelheti:

a) A simonia látszatával bír, de attól valójában távol van, ha a hívek a „szentmiséért” vagy a „szentségek kiszolgáltatásáért” valamit fizetnek (stóla!). Jól kell ugyanis tudniok, hogy a „misepénzt”, a „stólát” nem magáért a szentmiséért, szentségekért adják, hanem csupán hozzájárulnak az egyház szolgájának eltartásához. Méltányos és igazságos dolog ugyanis, hogy azok, kik a hívek lelkét kiszolgálják, a hívek részéről anyagi ellátásban részesüljenek.

b) Valóságos simonia kegytárgyakért, pl. rózsafüzérekért *több* pénzt kérni vagy adni *azért, mert* azok meg vannak áldva, búcsúkkal vannak ellátva. Az Egyház, hogy az ilyen, lelki dolgokkal való kereskedésnek elejét vegye, egyszerűen úgy intézkedett, hogy a kegytárgyak, melyekkel mi már búcsút nyertünk, nyomban elvesztik az áldást és búcsút, amint azokat *pénzért eladtuk*. (924. kánon 2. p.)